

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Szombat, augusztus 22.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: A király előtt.
- A király a Szent-István-ünnepen.
- A lengyelek Budapesten.
- A Humbert-pör utolsó napja.
- Az aradi országos uszó-verseny.
- A kihallgatások kezdete.
- Az aradi vajgyár.
- A primadonna a férje ellen.
- Egy aradi kereskedő esődügye.
- Két urileány öngyilkossága.
- Arad üdvözlő föllirata.
- A Falurossza a nemzetiségi politikában.
- Kaus és Bokányi.
- Tárcsa: A királméreg. Irta: Leon Xanrof.
- Regény-Csarnok: A toltékek kincse. Irta: Ritt Gyula.

A király előtt.

Budapest, augusztus 21.

(Saját tudósítónktól.) A mai nappal az egész politikai világ feszült, szinte lázas érdeklődéssel ügyelt azokra a jelenségekre, a mik a királyi kihallgatással kapcsolatban történtek. U felsége ma Csáky Albin gróf főrendiházi elnököt és Apponyi Albert gróf képviselőházi elnököt, Andrássy Gyula grófot és Károlyi Sándor grófot fogadta. E kihallgatásokból természetesen kevés, jóformán semmi hír sem szivárgott ki. Tény azonban az, hogy minden politikus rendkívül komolynak tartja a helyzetet. Fővárosi munkatársunknak alkalma volt ma egy előkelő szabadelvű párti politikussal beszélni, a ki a helyzetet nemcsak súlyosnak, de válságosnak tekinti.

A királméreg.

(Perzsa mese.)

Irta: Leon Xanrof.

Sok, sok évvel ezelőtt Giamsid király uralkodott Perzsiában. Ez az uralkodó éppen tíz évszázadig élt és hétszáz évig számtalan alattvaló felett uralkodott, akik életének nagy szívósságán fölülte ámultak, de nem valami tulajdonságos örvendezéssel ámultak.

Ez egyébként az említett alattvalóktól szörnyű háládatlanság vala, mert Giamsid az ő kormányzásának ideje alatt rengeteg sok reformot teremtett, amelyek természetesen többé, vagy kevésbé az ő felséges személyére vagy a neki tartozó hódolat kifejezésére vonatkoztak. Ő volt például az első fejedelem, aki öltözékének szégyelét himzésekkel rakatta ki és ujjain drága gyűrűket viselt.

Ő volt továbbá az első fejedelem, aki trónon ülve fogadta alattvalóit, aki katonákat állítottatott a termel elé és a palota körül. Ezek az utóbbi intézkedések eléggé bizonyítják szívének nemes szerénységét, amelylyel az ő lelkesült alattvalóinak hálanyilvánulásait ki akarta kerülni.

Azonkívül csakugyan két rendkívül fontos reformot köszönhettek neki a perzsák: 1. népének három osztálya. Tudniillik a harcosok, munkások és kézművesek számára külön ruházatot és külön hajviseletet állapított meg Giamsid.

— Nem lehet most tudni — ugymond — hogy mi következik. Szinte lehetetlennek tartom, hogy rövidesen jelentékeny változás állana elő a politikai helyzetben. A felség egyelőre tájékozódni akar a magyar államférfiak felfogása felől, de nem fogja titkolni a maga nézetét sem. A legnagyobb mérsékletre és higgadtságra van szükség. Végzetes hibának tartom, hogy könnyelmű hangulatcsinálással igyekeztek egyes lapok megtéveszteni a közvéleményt, holott a hadsereg kérdésében nemcsak a magyar nemzetnek — elismerem — jogos kívánságai jönnek kérdés alá, hanem az írott törvény is. A hadsereg vezényletét, belső szervezetét Magyarország a király fennhatósága alá és elhatározására bízta. Ezzel szemben erőszakosan fellépni lehetetlen. És habár a magyar hadsereg feletti intézkedés a magyar állam dolga, mégis vannak olyan tekintetek, a melyeket a monarchia biztonsága és érdekeire való tekintettel mellőzni nem lehet. Sajnálatosnak tartanám ugyan, de a valószínűség a mellett szól: hogy a válság ezuttal tényleg hosszabb ideig fog tartani.

Homlokegyenest ellenkezik ezzel egy másik, ugyancsak szabadelvű-párti politikus véleménye.

— A legnagyobb bünt követik el — ugymond — a király elé meghívott politikusok, ha osztrákbabak akarnak lenni Körberéknél és maguk keresnek ürügyeket, okokat, a melyekkel a nemzeti köve-

telések elől ki lehetne térni. Nem tudom, lesznek-e ilyenek a tizenkét politikus között, s ha lesznek, hányan. Az ország érdeke követelné, hogy ilyesmi egyiknek se jusson eszébe. Nem szenved kétséget, hogy az egész ország közönsége a nemzeti engedmények mellett van. Nem szabad tehát a koronának oly tanácsot adni, a melylyel azt a nemzettel ellentétbe helyezik, hanem arra kell törekedni, hogy a király a lehetőséghez képest, a nemzet óhajait teljesítse. A lehetőség mértékét pedig ne Körberék agyarkodásai állapítsák meg, hanem a viszonyok, a melyeket mind a tizenkét politikus eléggé jól ismerhet.

A mint látható, a nézetek a szabadelvűpártban, mint annyi kérdésben, itt is meglehetősen szétágaznak. Abban azonban egyik frakció se bizakodik nagyon, hogy a király budapesti időzése alatt a válság megoldatnék.

Egyebekben izgatottság ül az egész politikai világon. A parlamenti szünet óta még annyi képviselő nem volt a képviselőházban, mint ma és a válság volt a vita tárgya. A szabadelvű pártiak szükségesnek tartják, hogy a párt egyöntetű elhatározásra jusson, akár értekezlet, akár pedig bizalmas megbeszélés útján.

A függetlenségi pártban nagy az elkeseredés a miatt, hogy közülök se kit sem hallgat meg a király, annál is inkább, mert ezuttal gróf Zichy János, a néppárt elnöke is a megbízottak között van. A

amsid. 2. Az évet háromszázhatvanöt napra osztotta és a hét minden napjának külön nevet adott Giamsid.

Miután a pezsák ezekért az intézkedésekért genialis uralkodójuknak néhány évtizedig megfelelően hálásnak mutatkoztak, további reformokat vártak — de hiába! Meggyőződésük arról, hogy elegendet tett alattvalóikért, uralkodásának többi idejét kizárólag csak asztalának és háremjének szentelte.

Hogy népét foglalkoztassa és botor reményeségektől megóvja, minden száz évben egyszer valami fogáshoz nyult: háboruba ment népével, egy kicsit megtizedelte, azután hazavitte, hogy sebeit gyógyítsa és hőstetteit elbeszélje. Ezzel a fogással elejét vette annak, hogy népe a reményeit és várakozásait valami ragyon föl ne csigázza, úgy, hogy a legközelebbi száz évben megint háborítatlanul, kedvére a háremjének és asztalának szentelhette magát.

Giamsid valóban rendkívül genialis és leleményes konyhaművész volt. Igen szellemes eljárást talált föl a cseresznye és a szilva konzerválására, alkohollal megtöltött korsókba rakván el a gyümölcsöt; tökéletesítette továbbá a becsinált készítésének a művészetét is és ő kezdeményezte az uborkasavanyítást. De valóssággal kétségbeejtette, hogy kedvence gyümölcsét, a szőlőt nem tudta frissen megőrizni.

El sem lehet gondolni, hánv éjszakát töltött el Giamsid ennek a problémának a megoldásával.

Egy nap már azt hitte, hogy rájött a dolog

ryltjára; nagy agyagkorsókat megtöltött a palota lécezetéről szedett pompás szőlővel. A korsókat hűs pincékbe rakatta le négy főszakács fölügyelete alatt.

Bizonyos idő múlva megparancsolta, hogy hozzák föl es nyissák meg a korsókat: de mely csuda! — a szőlő erjedésben volt és valami különös íze lett belőle.

A genialis Giamsid rögtön sejtette, hogy valami fontos fölfedezéssel van dolga. Meghagyta, hogy szűrjék meg azt a levét és töltésük üvegekbe.

A parancsot teljesítették és a király megkóstolta rögtön a vitziszta levét. Izlett is neki, nem is, de egy órával később olyan rettenetes fájdalmakat okozott Felsőleges testének, hogy abban a szent meggyőződésben, hogy megmérgezték, rögtön leüttette a négy főszakács fejét, hogy legalább ne megboszulatlanul pusztuljon el.

Mikor a baja megszűnt, s Giamsid megköszönte az isteneknek a haláltól való megmenekülését, a többi üveget letétette a méregpincébe, amely, mint minden keleti fejedelemnél, jó rendben volt tartva.

Itt az üvegeket ezzel a cédulával látták el: „Királyméreg” s a király elhatározta, hogy ennek a különös lének a hatását a legelső pénzügyminiszteren próbálja ki, aki vonakodni fog attól, hogy a civilistáját fölemelje.

Évtizedek multak el. Giamsid elfelejtette az üvegeket s a „királyméreg” több mint egy év-

függetlenségi utalnak arra, hogy a multban soha ellenzéki államférfiut meg nem hallgatott a király válságok alkalmával, míg most kivételt tesz, holott akkor erre a kivételre a függetlenségi párt nagyobb jogot formál a jelen helyzetben, a midőn a válságból való kibontakozás nagy részben tőlük függ, sőt — ugymondják — az ő hozzájárulásuk nélkül nem is lehetséges.

A király a Szent-István-ünnepen.

(A Mátyás-templom nagymiséje.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, augusztus 21.

Rendkívüli fényvel ünnepelte a főváros az idén Szent István ünnepet. Az ünnep kiemelkedő része a Mátyás-templomban, a király részvételével folyt le.

Az egyházi ünnep reggel negyedhét órakor kezdődött a várkapornában, a hol a Szent Jobb szemlére volt kitéve abban a remekmű arany ereklyetartóban, a mely a püspöki kar ajándéka. Kohl Medárd dr. püspök végezte a szokásos könyörgéseket, azután hét óra előtt a várkaporna és a Szent György-tér között elhelyezkedett a körmenet s pontban hét órakor elindult. A menet élén haladtak a katolikus körök és legényegyesületek, azután a polgári egyesületek zászlóik alatt, a szerzetes iskolák leány növendékei fehér ruhában, fehér koszorúval és fátyollal és a Mária kongregációk tagjai. A papság és barnacsuhás szerzetesek előtt a keresztet és a Mátyás-templom három új magyar zászlaját vitték. Azután következett a 44-ik gyalogezred katonai zenekara és egy díszszázad, majd a papságtól és koronaöröktől körülvéve a Szent Jobb, a melyet a kápolnaszerű ereklyetartóban négy szerzetes vitt a vállán. Közvetlenül a Szent Jobb után vonultak föl a megjelent előkelőségek.

A menet a harangok zugása közben a Szt. György-térről a Disz-téren, az Uri-utcán és a Szentháromság-utcán át a Szentháromság-térre vonult s nyolcadfélóra tájban érkezett a Mátyás-templomba. A tömeg, mely a körmenet mentén az utcákat ellepte, tovább várakozott az udvar megérkeztéig.

Kürtszó jelezte az udvar érkezését. Elsőnek József Agost főherceg érkezett, Augustia főhercegnővel. A főherceg huszárőrnagyi egyenruhában jelent meg. A főhercegnő világozó kék selyem nyári ruhát, testhez simuló fehér kabátot és fehértollas francia kalapot viselt. A főhercegnő egyenesen a királyi oratoriumba ment, míg József Agost főherceg a templom főkapujánál foglalt állást, ahova Vassary Kolos bíboros hercegprimás vezetésével kivonult az egész papság.

Pontban egynegyed kilenc órakor érkezett meg nyitott udvari fogaton a király, aki lovasági tábornoki egyenruhát, panyókára vetett mentét viselt.

A királyt a templomba érkezésekor Vassary Kolos bíboros hercegprimás fogadta, aki csókra nyújtotta O Felségének az arany feszületet. Mialatt a templom előtt a katonabanda a Gotterhaltét játszotta, fönn a kóruson a templomi ének- és zenekar rázendítette a magyar királyhimnuszot. A király e himnusz hangjainál vonult végig a templomon, miközben a közönség fölállt és mély főhajtással üdvözölte az uralkodót.

A király egyenesen a királyi oratoriumba ment, mely a főoltár bal felén, az első emeleten van. A bíborbáronnyal díszített oratorium első szakaszában foglalt helyet a király, József Agost főherceg és Augustia főhercegnő, a második szakaszban pedig az udvari kíséret. A főszentély padsoraiban ültek: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Wlassics Gyula, Kolossváry Dezső, Láng Lajos, Plósz Sándor és Tomasi Miklós miniszterek, Csáky Albin gróf a főrendiház elnöke, Apponyi Albert gróf a képviselőház elnöke, Tallián Béla képviselőházi alelnök, Wekerle Sándor a közigazgatási bíróság elnöke és más előkelőségek. Az ünnepi istentiszteleten Vassary Kolos bíboros hercegprimás végezte a szertartást nagy segédlettel.

A mise után, amely teljes egy óra hosszáig tartott, a király udvarával és kíséretével távozott. A főkapuig ismét a papság kísérte ki s ott O felsége nyájas beszélgetést folytatott Vassary Kolos hercegprimással. A kivonulásnál szintén a magyar Király-himnusz énekelték, míg odakünn fölharsant a Gotterhalte, melyet a mise alatt eldördült disztüzek alkalmával

többször játszottak. A király a közönség üdvözölésében közben vonult a királyi palotába, ahol a vártemplomban Te Deum fejezte be az ünnepi ájtatosságot. A szent Jobbot körmenetben vitték vissza a vártemplomba, ahol a papság megérkezésekor az oratoriumban megjelent a király József Agost főherceggel és Augustia főhercegnővel és egész az istentisztelet végéig buzgón imádkozott. Tíz óra volt, mire az utolsó könyörgés is elhangzott és az ünnepi közönség is oszladozni kezdett.

TÁVIRATOK

Forrongás a szerb hadseregben.

Belgrad, augusztus 21. Hivatalos szerb forrásból jelentik, hogy az a hír, mely szerint Arsen hercegnek a szerb hadsereg főparancsnokává való kinevezése a tisztikar ellenszenvéle következtében lehetetlenné vált, helytelen. A generalissimus állása, mely alkotmány szerint csak a skupsztina határozatával volna kinevezhető, egyáltalában nem létezik.

A macedón helyzet.

Páris, aug. 21. A Gaulois néhány tudósítójának a macedón ügyben tett tájékoztatója eredményét teszi közzé. A török nagykövetség kijelentette, hogy Macedóniában a helyzet távolról sem oly komoly, mint állítják. A külügyminiszteriumban kijelentették a tudósító előtt, hogy a válság Macedóniában a legutóbbi időben meglehetősen nyugtalanító fordulatot vett, de nem hiszik, hogy ebből általános veszedelem keletkezhetne. A míg Oroszország és Ausztria-Magyarország egyetértésben marad, a többi hatalmakra nézve nincs ok beavatkozásra.

A lengyelek Budapesten.

(A főváros vendégei.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, augusztus 21.

Szent István napját a főváros lengyel vendégei az eleintén mutatkozó esős idő dacára is kellemesen töltötték el. Már a kora reggeli órákban hosszú csoportokban gyakran vonultak fel a várba, s hol Rudnay főkapitány

századig hevert a méregpincében, anélkül, hogy bárki is megkóstolta volna.

Elmult még egy évszázad, akkor Giamsid, aki több mint hétszázéves volt már, egy napon észrevette, hogy öregszik.

Jó étvágya eltűnt, foga eltompult, a haja megderesedett, legyőzhetlen álmok vették erőt rajta, valahányszor a minisztertanácsban előkelt...

— Nagyon megerőltetem magamat, — gondolta magában a király és erélyesen elhatározta, hogy 1. a jövőben nem foglalkozik többé államügyekkel és 2. feleségeinek számát, akiknek féktelen óhajai terhére voltak, leszállítja... Egyetlen egy asszony is elég a boldogságra, fejezte be a fáradt uralkodó érett megfontolás után s meghagyta, hogy oszlássák fel a háremjét, háromszázhatvanöt fehér nő és egy néger nő kivételével a szökővekre és holdfogyatkozásra való tekintettel tudniillik: a többiekét, mivel a királyi kincstár bizony kimerült egy kicsit, újévi pénzádományok helyét a minisztereknek és helytartóknak adományozzák.

Hogy igazságtalan ne legyen, Giamsid úgy határozott, hogy a sors döntse el, melyik asszony jusson a miniszternek s melyik a tábornoknak és helytartóknak. De amikor az asszonyok megtudták a sorsukat, jajveszékéléssel töltötték el a palotát, mert jól tudták, hogy bajosan lesz olyan kellemes életük és könnyű szolgálatuk a fősvény helytartóknál, vagy a durva tábornokoknál, mint a bőkezű és szeretetreméltó királynál, akit eddig énekükkel és táncukkal gyönyörködtettek.

Egy különösen fiatal, szép görög nő se-

hogyszem tudott belenyugodni a sorsába. Egy öreg, száraz, csuf miniszterhez került, aki elnöke volt az anyagiasság ellen alakult szövetségnek s azonkívül is a legfukarabb legkellemetlenebb és legunalmasabb ember volt, akit csak el lehet képzelni.

Aglaja annyira kétségbe volt esve, hogy elhatározta, hogy meghal. A szolgálatteljesítő eunochok éberségét kijátszva, leszaladt a méregpincébe, amelynek a kulcsát megtudta kaparítani.

Könnyektől elhomályosult szemmel nézgette a sorban elrendezett üvegeket és ingadozott, hogy — melyiket válassza? Az egyik nagyon zöld volt neki, a másik nem volt elég friss, a harmadikban mintha csuf mikrobákat pillantott volna meg.

És hátha olyan mérget választott volna, amely fölfújta volna, mint a békát, vagy elcsufította volna finom bőrét, akár egy vízbefult emberét? Mert Aglaja bízott volt és arra vágyakozott, hogy még halála után is szépnek lássák.

Sokáig ott állott tanácstalanul. Hirtelen megpillantott egész sor poros üveget ezzel a fölírással: Királméreg. Mőhön megragadta az egyiket. Szép aranyárgán, vörösbe átmenően csillogott benne a méreg.

— Kétségtelenül olyan mérget, amelyet Giamsid a maga számára készített s amely szelíd halált idéz elő, tele édes, kellemes álmokkal, — gondolta magában. A „Királmérget” választom...

— És remegő kézzel bontotta föl a sze-

gény kicsike az üveget. Mámoritó illat szállt ki belőle.

— Milyen édes illata van ennek a méregnek! — csudálkozott.

Behunyta a szemét és huzott egyet az üvegből, amelynek tartalma rendkívül ízlett neki. Rögtön kellemes melegségnek az áramlását érezte a gyomrában.

— A méreg nagyon jóízű, — gondolta magában; összeszedte minden bátorságát és még egyet huzott, aztán még egyet újra meg újra, míg az üveg üres nem lett. Erre a szegény gyermek leült az egyik lépcsőfokra és várta a halált.

A méreg, amelyet Aglaja megivott, csudálatos méreg volt. Noha a halál közel volt, a fiatal görög nő nagyon boldognak érezte magát és a pajkosságig vig volt. Persze a feje egy kicsit nehéz volt s a szemé kissé homályos borult, a halál árnyéka voltak bizonyára, de azért mégis legszívesebben énekelni és táncolni szeretett volna. Hangosan beszélt és szívből föl kacagott arra a gondolatra, hogy mit fog szólni a király, amikor majd holtnak látja és különösen kicsoda arcot fog vágni arra a csinyre, hogy éppen az ő mérget itta ki...

Aglaja egyszerre elviselhetetlennek tartotta a meleget a pincében. A méreg csak lassan hatott s a halál csak nem akart megérkezni. Fáradsággal fölállott — a méregtől a térde megingott — egy másik üveget ragadott föl, a nyakát elfűtötte, mert a dugót nem tudta hamarosan kihuzni és csaknem egy huzásra kiitta az üveget.

Rögtön az az érzés támadt, hogy minden

elémkenységéből a körmenethez a Mátyás-templom közvetlen közelében külön helyek tartottak fenn. A Zsigmond-kápolna, a Mátyás-templom és a halászbástya megtekintése után külön hajón az Arany János-utcai kikötőhöz mentek, a honnét az országház, a kuria és a Lipót-városi bazilika megtekintésére indultak.

A képviselőházban Csávossy háznagy intézkedésére Farkas főterembiztos fogadta a lengyeleket, a kik nem győztek a parlament pazar berendezése és az épület szépségei felett eléggé kifejezést adni. A lengyelek a parlamentünk viszonyairól természetesen igen jól lévén informálva, sajnálták, hogy éppen itt tartózkodásuk alatt a tárgyalások szüneteltek, mert hő vágyuk volt a magyar nemzet nagy erejének megnyilatkozását közvetlen közelben megismerhették. A képviselőház tisztikarának köszönetet mondva nagyobb körsétára indultak a városban és délben az Andrassy-uton keresztül a Royal-szállóba mentek ebédre, az egyik nagy teremben Varga Ferenc tanár a munkácsi, s Sipos Károly kereskedő a kassai küldöttség élén már várta a lengyeleket.

Az ebéd rendkívül lelkes hangulatban folyt le és pohárköszöntőkben sem volt hiány. Jarek Mihály, a galiciai vasutegylet titkára az idegenforgalmi iroda áldozatkészségét és hazafias működését esemelte és éltette annak jelen volt ügyvezető igazgatóját, Láng Józsefet, ki egy lelkes beszéddel szónoki tehetséggel, német nyelven üdvözölte a lengyeleket és éltette Lengyelországot.

— Kevesen jöttetek — mint mondá — de képviselitek egész Lengyelországot, amely szívünkhöz nőtt és a melylyel együttesen Magyarország, mint a múltban, úgy a jövőben is hivatást teljesít. Ezer testvért vártunk és csak hétszázan jöttetek, nagy szeretetünk megnyilatkozását tehát nektek kell tolmácsolni az ott-hon maradtoknak.

Láng még elnézést kért, hogy német nyelven üdvözölte a vendégeket, de a közvetlen hatás minden tolmácsolás elkerülése végett készítette a felszólalásra németül. „Nincs még veszve Lengyelország és viszontlátásra a tettek mezején“ felkiáltással végezte Láng felköszöntőjét, a melyre az egész vendégsereg állva elénekelt a lengyel himnuszot.

forog körülötte: az üvegek táncoltak előtte és mintha kétszerannyian lettek volna; a füle állandó zúgással telet meg s a lába fölmondta a szolgálatot. De ami a legcsudálatosabb volt, a második után mélyen elsomorodott. Megsíratta magát, hogy ilyen fiatalon kell meghalnia, megsíratta Giamsidot, aki nélküle bizonyára nagyon boldogtalan; a tavaszt, amely bizonyosan nagyon fogja fájlalni a halálát; a virágokat, a kik az ő halálán érzett gyászukban bizonyosan el fognak hervadni.

Ezekre a melankólikus gondolatokra minden átmenet nélkül dühroham következett, a melyben Aglaja sorban megakarta ölni, a királyt, az öreg minisztert, akinek a tulajdonába kellett átmennie, egyik barátját, akire féltékeny volt, egy öreg eunuchot, akit mindig szidott. Szerencsére, nem tudta megtalálni a pinceajtót — kétségkívül haragjában, amely a szemét elhomályosította. . . . Azután mély megvetés támadt benne a világ ellen, önmaga ellen és a harmadik üveghez nyúlt, hogy siettesse a halálát.

Ezuttal beteljesedett a vágya: alig itta ki az üveget, a szeme ellenállhatatlanul lezárult, elvesztette eszméletét és a földre omlott.

A kis Aglaja meghalt.

II.

Amikor kábalt fejjel fölébredt, nagyon esodálkozott Aglaja, hogy a paradicsom, ahová került, feltűnően hasonlít a királyi palotához. Még jobban ámul, mikor ágya körül ott látta Giamsid királyt az orvosaival és mágusaival.

Ebéd után a földalatti villamossal az állatkertbe mentek a vendégek, a hol *Kafka* igazgató kalauzolta őket. Innét a közlekedési múzeumot tekintették meg, a mely a lengyeleket kiválóan érdekelte, miután nagyobb részt vasuti tisztviselők.

Este a lengyel zenekar és egy jó magyar cigányzenekar hangjai mellett vacsoráltak a volt Belle-vue vendéglőben, ahol jó magyaros ételekkel kedveskedett *Hatvani*, a szingizgatóból lett jó magyar korezmáros.

Ma reggel a lengyel vendégek egy része, mintegy kétszázan, a *Svábhegyre* rándult ki, a hol fél tizenkettőig maradtak.

Délután három órakor az egyetem-téren gyülekeztek, a hol az egyetemi ifjuság vezetésével a *Petőfi* térre vonultak. Itt *Welterski* lovag szép beszéd kíséretében megkoszoruzta *Petőfi* Sándor szobrát. A lengyel zenekar rázendítette a *Szózatot*, a mit az egész közönség elénekelt. Ezután *Gulyás* István, az Egyetemi-kör elnöke alkalmi költeményt szavalt.

Majd a kerepesi temetőbe vonultak a lengyelek, ahol megkoszorúzták *Kossuth* Lajosnak és *Woronieczky* hercegnek a szabadságharcban küzdött hősi lengyelnek sírját.

Az aradi vajgyár.

— Helyszíni szemle a Radnai-uton. —

Arad, augusztus 21.

Arad ipartelepének száma október hó elsejétől egy nagyforgalmunak ígérkező, s foglalkozási ágát tekintve e városban egyedül álló gyárral fog megszorodni: a radnai-ut 22. sz. telken vaj gyárat állít fel *Wienstruck G. berlini* cég.

Az iparhatóság ma délután tartotta meg a gyártelepen a helyszíni szemlét s miután annak felállítása ellen senki kifogást nem emelt, kétségtelen, hogy a hatóság a *telepengedélyt megadja* s így a gyár október elsején üzemét megkezd. Aradnak és vidékének tejtermelését és tejkereskedésének forgalmát ez a gyár előreláthatólag hatalmasan fel fogja lendíteni. Az üzemterv szerint a napi előállítási mennyiség *harmincöt métermássa vaj* s ez havonként körülbelül *százötvenezer korona értékű tejfogyasztást jelent*. Hozzávetőleges számítás szerint a vajgyár ötezer korona napi beszerzési ár mellett

— Éli — mondotta a fejedelem, mihelyt Aglaja fölnyitotta a szemét.

Giamsid aztán elmondta a kis görög nőnek, hogy ő maga akadt rá a mérgepcében, mikor egy kis laudánomért ment le, mert nem tudott aludni az asszonyai jajveszékelésétől. A „királméreg“ üvegjeit mind üresen, őt pedig élettelenül a földön találta. Eőször halottnak gondolta, de aztán legnagyobb csodálkozására észrevette, hogy csak valami különös álom lepte meg; minden összefüggés nélkül a legkülönösebb dolgokat kezdte elmondani, énekelni, sírt és közben mintha a leggyönyörűbb álmait lettek volna.

Aglaja kezdett lassan visszaemlékezni. Ő meg elmondta Giamsidnak, hogy az a mérge nagyon vig érzéseket kelt az emberben és éppen nem halálos gondolatokat. És annyira fölcsigázta a király kíváncsiságát, hogy rögtön megkóstolta, kitűnőnek találta és rögtön elnevezte ceherikhosnak, vagyis „jó mérge“-nek.

Ettől kezdve Giamsid, aki mintegy varázsszóra megerősödni érezte magát, valahányszor a „jó mérge“-ből ivott, Agláját kedvencévé avatta és vele együtt ennek az itálnak a készítésére és tökéletesítésére szentelte magát.

Csakhamar egészen kitűnő mérget állított elő. És mikor később alattvalói detronizáltak, hátralévő háromszáz évét arra használta föl, hogy bejárta a világot és terjesztette a „jó mérge“-t, amely a betegnek az egészséget, az öregnek az ifjuságot és a busnak a vigaszt adja vissza.

naponként 25.000 liter tejet fog feldolgozni s ez kétségtelenül akkora fogyasztás, amely Arad jelenlegi tejforgalmát megkétszerezi.

Az előállított vaj-mennyiséget — természetesen nem mű vaj lesz — pléh-dobozokban Németországba szállítják, azon kívül, ami helyben és esetleg magyar piacon is elhelyezhető. Aradon csak a gyártásnál fölmaradó savó, turé és iró kerül eladásra.

A berlini cégnek, mely az aradi gyárat fölállítja, Temesváron van már hasonló ipartelepe.

Érdekes, hogy a földmivélsügyi miniszter a vaj-gyárak felállításának dolgában ankétet tartott s ekkor kilátásba helyezte azt, hogy azokat a magyar vállalkozókat, akik ilyen gyárakat létesítenek, hathatós állami támogatásban fogja részesíteni. Ennek dacára *nem akad magyar ember*, aki ilyen ipartelep felállítására vállalkozott volna, míg külföldi cégek kevesebb állami szubvenció mellett sorra aknázzák ki a mi rendkívül kedvező gazdasági viszonyainkat, produktív tejtermelésünket. Ilyenformán aztán a haszon jelentős része külföldi tőkéhez csatlikozik, nekünk csupán a forgalmi haszon jut. Ennek a közhasznuságából azonban levonandó az, hogy a fogyasztás legnagyobb része akár közvetlen beszerzés, akár a gazdasági szövetkezetek útján a latifundiumos birtokosoknak, a nagy tejtermelőknél jut.

A ma délután öt órakor megtartott helyszíni tárgyaláson a következők vettek részt: *Sarlot* Domokos főkapitány és *Zubor* Andor rendőrfogalmazó a kapitányi hivatal, mint első fokú iparhatóság, dr. *Posgay* Lajos főorvos, *Virág* Lajos főmérnök a mérnöki, *Vizer* Péter alügyész a tisztí ügyészi hivatalok, *Stengl* Andor az iparfelügyelőség képviselőjében, dr. *Králi* Lajos ügyvéd helyettese *Deutsch* Izso dr. pedig a gyáros jogi képviselőjeként.

A Humbert-pör utolsó napja.

(Az ítélethezatal.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 21.

Párisnak bűnügyi szenzációja, a Humbert-pör nevezetes fordulóhoz jutott: az ítélet kihirdetésének napjához. Oriási izgalmat jelent e körülmény, s ez legalább méltó kárpótlás a tárgyalás szürke napjaiért. Azok ugyanis, kik a Humbert-ügy tárgyalásától sokat vártak, csalódtak. Az érdekes részletek mellett nagyon sok száraz dolog került a tárgyalóteremben napirendre, úgy hogy mindenki a végét kívánta már.

Most azután, hogy a bizonyítási eljárás befejezést nyert, s a vádló és védőbeszédre került a sor, egyszerre magasra szökkent az érdeklődés. Lázasan tippel a közönség: elfogják-e ítélni Humbertot, felmentik-e, s mi lesz a sorsa Humbert Frigyesnek.

A mai nap volt kitűve az ítélethezatalra. Egész nap folytak a perbeszédok, s késő éjjel még mindig nem hozták meg az ítéletet. Ezt azonban előreláthatólag nem fogják elhalasztani.

A közönség izgalmával párhuzamosan halad az újságok hangulatcsinálása. A *Matin* a pör előrelátható kimenetele ügyében díjkérdést tűzött ki, melyre 37,119 válasz érkezett. A lap mai száma közli a feleleteket, melyek a következőképen oszlanak meg:

Humbertné elítélése mellett	26,695
felmentése mellett	8,427

szavazatot adtak be. Ezenkívül tippeltek a másik vádlóra is.

Humbert Frigyes elítélése mellett	27,651
felmentése mellett	9,411

volt a beadott szavazatok száma. A közönség nagy többségének véleménye szerint tehát mind

a két vádlottat elítélik, még pedig Humbertnének több erre az esélye.

Ma, az itélethozatal napján a *Lanterne* című lap *Bazaine* tábornagy unokaöccseinek levelét közli, a melyben kijelentik, hogy soha sem állottak semmiféle összeköttetésben a Humbert-Daurignac-családdal és semmi módon bele nem vonhatók ebbe az ügybe. A tábornagy szegényen halt meg.

A cáfolatra okot adó mese szerint Humbertné *Bazaine* marsall természetes leánya és azért rejtették el a végrendeletet, nehogy a szörnyű apaság napfényre derüljön. Ez a kalandos kombináció teljesen megfelelne a Humbert-ügy bohózatí jellegének. Ha valóban *Bazaine* lett volna Humbertné apja, akkor *Bazaine* az állítólagos öreg *Crawford* s akkor érthető, miért hivatkozott Humbertné hazafiságára, mert nem akarta megnevezni *Bazaine*t, aki tudvalevőleg hazaáruló volt; Metznél elárulta a hazáját. Így hát *Bazaine* 100 milliójára csinálta volna Humbertné az adósságokat. Csakhogy a mese kissé sántít. *Bazaine* 1888-ban halt meg Spanyolországban, Humbertné pedig 1884-ben kezdte meg szélhámosságait, abban az évben, mikor az állítólagos *Crawford*-féle kiegyezés megtörtént. 1885-ben már Humbertnének meg volt az eauz kastélya, 1886-ban kezdődött az első pör. *Bazaine* szegényen halt meg s ha áruló volt is, kizárt dolog, hogy 100 milliót kaphatott volna. Szóval: az új mese is csak szappanbuborék.

A kihallgatások kezdete.

(Politikusok a királynál.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, augusztus 21.

A budai várban ma kezdődtek meg az audienciák, a melyektől a politikai helyzet megoldását várják. Ma *Csákyt*, *Apponyit*, *Andrássy* Gyulát és *Károlyi* Sándor grófot fogadta a király.

A kihallgatások lefolyását természetesen titok fedi, de azért mind nagyobb számmal merülnek föl a kombinációk a király elhatározására és terveire nézve. E kombinációk különböző irányúak, de a legtöbb megegyezően kedvezőtlennek tartja a helyzetet. Erősen felszínre vannak a hírek, hogy a király nem hajlandó oly engedményeket adni, a melyek a válság megoldását lehetővé tennék. Azt is hangoztatják, hogy a király az audienciák befejeztével nem fog senkinek megbízást adni a kabinetalakításra.

A legújabb táviratok ezek:

A kihallgatások sorrendje.

Félhivatalosan jelentik:

O Felsége a király ma déli 1 órakor kezdte meg ama parlamenti vezérférfiak fogadását, akiket a korona a mostani kabinetsválság megoldása céljából meghallgatni kíván. A mai napra az országgyűlés két házának elnökei, *Csáky* Albin gróf és *Apponyi* Albert gróf, továbbá *Andrássy* Gyula gróf és *Károlyi* Sándor gróf fogadása volt kitűzve; minden egyes kihallgatás tartama egy félórán van megállapítva, úgy hogy a mai kihallgatások délután három órakor értek véget.

A további kihallgatások minden nap, vasárnap is, egészen csütörtökig fognak tartani; holnap hihetőleg *Szapáry* Gyula gróf és *Wekerle* Sándor dr. volt miniszter-

elnökök s *Hódossy* Imre országgyűlési képviselő kerülnek sorra; az azt követő napokon is három-három parlamenti vezérférfi fog szóhoz jutni, még pedig *Bánffy* Dezső báró, *Hieronymi* Károly és *Zichy* János gróf, továbbá *Szell* Kálmán (aki már tegnap Budapeste érkezett), *Tisza* István gróf és *Falk* Miksa dr.

Ez alkalomból *Lukács* László pénzügyminiszter és *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter, a kabinet két, rangban legidősebb közgazdasági tagja, szintén meg fognak jelenni O Felsége előtt.

O Felsége elutazása egyelőre e hó 29-ére, szombatra van tervbe véve.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnököt tegnap délután O Felsége hosszabb kihallgatáson fogadta.

A király álláspontja.

A M. E. állítólag beavatott forrásból, a következőket írja:

O felsége álláspontja, *Szell*, *Fejérváry* és *Khuen* elbocsátása óta nem változott. A királynak nincsen szándéka újabb engedményeket adni, hanem ott megállni, ahová már *Szell* alatt eljutott. Mik is ezek az engedmények? Nem egyebek, mint az ugynevezett *Szentiványi*-féle pontozatok, melyeknek lényeges része a katonai büntető törvénykönyv reformja, a zászló- és jelvénykérdés rendezése és a magyar tisztek hazahelyezése. De még ezek is magyarra szorulnak. A büntető törvénykönyv reformja alatt az anyagi intézkedés reformja érthető és nem a magyar nyelv behozatala az eljárásba. A zászló- és jelvénykérdés pedig valami még ki nem forrt közösséget és nem a magyar zászlót és jelvényt jelenti. Ezeket a nagyon kétes értékű és nagyon kevésbé nemzeti engedményeket is legfelsőbb helyen a véderő keretéhez kötik, vagyis ezek is csak akkor kaphatók, ha a nemzet előbb belemegy a két éves szolgálattal és a kontingens felemelésével járó nagyobb terhekbe. Ime, ez a király álláspontja, mely nem egyezik meg egyetlen párt felfogásával sem és oly kevésbé a függetlenségi párt törvényes álláspontjával, hogy kibontakozásról szó sem lehet, ha bárki is vállalkozik ezen az alapon a kabinetalakításra.

Hasonló értelmű az *Allgemeine Zeitung* híradása. Ez így szól:

Immár ugylátszik, hogy a királynak Budapestre való érkezése nem sokat lendít a válságon. Kormánypárti körök el vannak készülve rá, hogy a király Budapesten való 10 napi tartózkodása alatt nem fogja kinevezni az új miniszterelnököt. Ugyanis erősen tartja magát a hír, hogy lényeges katonai engedményekre nem számíthat a nemzet. A király az eléje járuló magyar politikusok előtt ki fogja jelenteni, hogy több engedményt nem adhat, mint amennyire *Szell* és *Fejérváry* kötelezték magukat. Kormányalakítással csak azt bizza meg a király, aki ebben az értelemben vállalja magára a kormányzást. Viszont a király magyar tanácsadói nem fognak habozni kijelenteni, hogy nagyobb szabású katonai engedmények nélkül nem lehet szó a parlamenti rend helyreállításáról. S így ki van zárva, hogy a válság a király itt időzése alatt megoldassék s hosszantartó tanácskozássra lesz szükség, hogy a bonyodalmakból kivezető utat megtalálják.

S így nem marad más hátra, mint hogy az ez-lex állapot továbbra is fennmaradjon, hetekig, sőt hónapokig. A lemondott kormány fogja tovább vezetni az ügyeket s a sorozás az idén ismét elmarad.

S bizonyos, hogy ebben az esetben a három évet szolgált katonákat nem október, ha-

nem január 1-én ereszti haza. S ha addig sem tisztázódik a helyzet, a békelétszám fenntartása céljából be fogják hívni a póttartalékosokat.

Látható mindezekből, hogy a helyzet szerfelett komoly s kizártnak látszik a válság gyors megoldása.

A nemzeti követelésekért.

Tiszafüredről jelentik: A poroszlói választókerület szabaalvüparti választói Szent István napján itt tartott pártértekezletükön, melyen a kerülethez tartozó községek nagy többsége volt képviselve, egyhangú lelkesedéssel elfogadták a debreceni szabadelvüpartnak július 28-án a nemzeti követelések tárgyában hozott határozatait s kimondták, hogy ez irányban úgy a képviselőházhoz, mint az országgyűlési szabadelvü párt elnökségéhez feliratot intéznek.

Brassóból táviratozzák: Az itteni választópolgárok ma *Moor* Gyula elnöklésével népes gyűlést tartottak, melyen egyhangulag elfogadták a debreceni szabadelvüpart határozatát a nemzeti követelések dolgában. A debreceni határozati javaslatot még kiegészítették azzal, hogy a magyar katonaság esküdjék föl a magyar alkotmányra.

Apponyi és az ellenzék.

Apponyi Albert tegnap a Házban több ellenzéki politikussal konferált, előzetesen még *Wekerle* Sándorral volt hosszabb értekezése és azután sorban fogadta *Kossuth* Ferencet, *Polónyi* Géz t, *Eötvös* Károlyt, *Szederkényi* Nándort és *Holló* Lajost. Ezeknek az értekezéseknek nem volt semmiféle kapacitáló célja; *Apponyi* tisztán információt keresett, hogy milyen alapon képzelik az ellenzékiek a kibontakozást, hogy erről is beszámolhasson a koronának. Ez az első eset, hogy a Ház elnöke nemcsak a saját, hanem az ellenzék nézeteit is tolmácsolta a király előtt.

A mai audienciák.

O Felsége ma a következő politikusokat fogadta kihallgatáson: *Csáky* Albin grófot, a főrendiház elnökét 1 órától fél 2-ig, *Apponyi* Albert grófot, a képviselőház elnökét fél 2-től 2 óráig, *Andrássy* Gyula grófot 2 órától fél 3-ig; *Károlyi* Sándor grófot fél 3-tól fél 4-ig.

Holnap fogadja a király *Lukács* László pénzügyminisztert, *Szapáry* Gyula grófot, *Wekerle* Sándort és *Hódossy* Imrét; vasárnap: *Bánffy* Dezső bárót, *Hieronymi* Károlyt és *Zichy* János grófot; hétfőn *Szell* Kálmánt, *Tisza* István grófot és *Falk* Miksa dr.-t.

Hogy a fogadtatás alkalmával mit mondott a király és mit a politikusok, arról természetesen mit se lehet tudni.

*

Egy igen tekintélyes politikus tudósítónk előtt a következőket mondotta:

Sok jelünk van, a mely arra mutat, hogy a királyt Bécsben nem befolyásolták. Ha úgy is volna, a meghívottak egyikeről se lehet föltételezni, hogy az osztrák álláspontot helyeselné, még *Tisza* Istvánról sem. Ellenkezőleg; a király legkedvesebb embereitől kap információt; olyat: a mely kedvez a nemzeti ügynek.

Tudósítónk végül a legjobb forrás nyomán jelenti, hogy a király eddig a katonai körökkel nem tanácskozott érdemlegesen a nemzeti engedmények kérdéséről.

Reménytelen helyzet.

A Magyar Szó, állítólag az udvarhoz közelálló forrásból jelenti, hogy a király apró engedményeket se igen fog adni, a ma-

gyar vezényleti nyelvről meg tudni sem akar. Ennélfogva a helyzetet reménytelennek tartják.

Oszták körökben azt tartják, hogy a király a kihallgatásokat folytatja ugyan, de elutazik a nélkül, hogy az új miniszterelnököt kijelölne. Ennek következtében a válság elhúzódik szeptember második feléig, mert azt hiszik, hogy az ellenzékét akkor olcsón lehet leszereltetni. Miután sorozást nem tarthatnak, a három évet szolgáló katonákat benntartják januárig; — akkor ez már nyilvánvalóvá lesz, — azt hiszik *obstrukció-ellenes hangulatot* fog szülni.

A külügyminiszter Budapesten.

Goluchovszky Agenor gróf közös külügyminiszter ma este *Budapestre érkezett*. Utja állítólag a magyar politikai válsággal van összefüggésben.

Egy cáfolat.

A *Bud. Tud.* az alábbi cáfolatot közli:

Ezrynéhány napja, hogy egy esti lap egy kínos jelenetről adott hírt, amely állítólag a szabadelvű pártkörben folyt volna le egyrészt Hieronymi Károly, Górány Géza és Kubinyi Géza, másrészt Hegedüs Sándor, Vörös László, Rohonyi Gyula, Heltai Ferenc és Perczel Dezső között, a kínos jelenetnek oka az lett volna, hogy az egyik csoport kicsinylőleg nyilatkozott a nemzeti követelésekről, míg a másik csoport e kicsinylő felfogás ellen erőiesen kikelt.

Illetékes helyről felkérnek bennünket már abból az okból is, mert ezt a híresztelést több lap átvette, annak egyszerű konstataálására, hogy ily jelenet sem a szabadelvű pártkörben, sem másutt nem folyhatott le már azért sem, mert a megnevezett képviselők legnagyobb része az időben távol volt a fővárostól.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi kereskedelmi testület választmányja f. hó 24-én (napi) délután 5 órakor ülést tart, melyre a választmányi tagok figyelmét ez uton is felhívja *Tedeschi Viktor* testületi elnök.

Egy aradi kereskedő csődügye.

(Főtárgyalás a törvényszéknél.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 21.

Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma egy vétkes bukással vádolt kereskedő fölött mondott ítéletet, azonban a nagyszámú enyhítő körülményeket tekintetbe véve, a büntetés legenyhébb mértékét alkalmazta.

Schlesinger Lipót 1899-ben a Szabadságtérren női díszületet nyitott, amely azonban rövid ideig állott fenn. 1902. január havában csődbe jutott, s a céget vétkes bukás miatt vád alá helyezték. A csőd megnyitása alkalmával a 25.000 korona passzívával szemben 8000 korona aktív volt, a melyből azonban csak 4000 korona folyt be, úgy hogy a hitelezőknek alig fog valami jutni.

Ma tartották ebben az ügyben a főtárgyalást. A bíróság elnöke *Fábián Lajos* dr. ítélőtáblai bíró volt, szavazóbírák: *Köller János* és *Szöllősy Jenő*; a vádat *Szokolczay Lajos* kir. ügyész képviselte, a vádlott védője *Mittler Izidor* dr. helyettese *Krausz Gyula* ügyvédjelölt volt.

A bizonyítási eljárás rövid ideig tartott, a vádlott beismerő vallomást tett.

Szokolczay Lajos vádbeszéde után *Krausz Gyula* védő kiemelte, hogy *Schlesinger* bukását nem rosszhiszemű, vétkes cselekmény, ha-

nem vállalkozásának balsikere okozta, erre, valamint egyéb körülményekre való tekintettel a legenyhébb büntetés kiszabását kérte.

A bíróság rövid tanácskozás végeztével, az enyhítő körülmények tekintetbe vételével *Schlesinger* Lipótot a vétkes bukás vétsége miatt ötven korona pénzbírságra ítélte. Az ítélet jogerőssé vált.

Az aradi országos uszó verseny.

(Arad bajnokának bravúrja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 21.

Az aradi ath'etikai klub augusztus 30-án délután tartja meg országos uszóversenyét a Maroson. A nagyszabású uszóverseny az ország sport körében is élénk érdeklődést kelt, ami részben annak is tulajdonítható, hogy Arad bajnokságát az idén *Balaton* Károly védni fogja, s ezen elsőrendű uszó szereplése már maga esemény. Emelni fogja a verseny színvonalát *Halmay Zoltán* indulása is, aki tulajdonképpen csak pár héttel ezelőtt nyerte meg Londonban a királydíjat, s a kontinens versenyzői közül az angolokkal szemben egyedül ő emelkedett az első helyre. Így Arad sportkedvelő közönségének ismét módjában lesz, külföldön is nagy hírű uszók versenyében gyönyörködni. A tavalyi versenyszámokat az idén egygyel: a 200 méteres nyílt orsz. versenyszámmal megdöntötte a vezetőség, hogy annál több oldalú versenyzőket nyerhessen a versenyre. A részletes programot már közöltük.

Az aradi uszóverseny érdekes szereplője, *Balaton* Károly veszedelmes bravúrt vitt végbe most a balatonai verseny alkalmával.

Szent István napra volt kitűzve a Balatonbajnokságot való utolsó mérkőzés. Az eddigi mérkőzéseken mindkét alkalommal *Balaton* Károly lett győztes, azonban erre az utolsó mérkőzésre a bécsi *Milella* is nevezett, aki dacára annak, hogy még kilencen neveztek, az egyedüli komoly ellenfele lett volna *Balaton*nak. Az indulás a reggeli órákra volt kitűzve, azonban hajnalra olyan szeles idő támadt, hogy a versenyt el kellett halasztani a délutáni órákra, amikor is a szélvész nem hogy szűnt volna, hanem még jobban erősödött, annyira hogy a Magyar Atlétikai Klub vezetősége minden igyekezete és fáradozása dacára sem volt képes a megfelelő kitérő csónakokat megszerelni, miután a halászhók semmi körülmények között sem voltak kaphatók a nyaktörő vállalkozásra.

Ilyen körülmények között, miután *Balaton* mindenáron óhajtott uszni, azzal az ajánlattal állott elő, hogy kíséret nélkül is megussza a tavat *Tihanytól Balaton-Földvárig*. Ebbe azonban a többi versenyző nem ment bele és így *Balaton* négy jury tagtól kísérve, átment a komppal Szomorodról *Tihanyra* s ott 2 óra 34 perckor délután megkezdte az uszást. A tó ezközben már óriási hullámokat vetett s a dereglyében ülő kísérek figyelmét nemcsak az uszó bajnok foglalta le, hanem arra is kellett vigyázniok, hogy sajátmagukat egyensúlyban tarthassák. *Balaton* gyönyörűen szelte a vizet s midőn a dereglye kevés kísérés után öt egyedül hagyta, még jó ideig volt látható, ahogy bátran küzdött a háborgó hullámokkal.

Éppen öt óra volt, mikor *Balaton* a földvári uszóháznál a legjobb kondícióban, a fáradság lelkisebb jele: élkül kiszállott a vízből s az ott akkorra összegyűlt közönség zajos éljenzéssel köszöntötte a bajnokot. Ellene ugyan óvást jelentettek be a többi nevezők, azonban ez nem befolyásolhatja azt a tényt, hogy *Balaton* e páratlan vállalkozásával igen derekas munkát végzett.

SPORT.

A Szent István-díj. Kissé szomorú lefolyása volt az idén a legnagyobb versenynek. A szeles, esős időjárás sok embert visszatartott attól, hogy a híres mezőny tanuja legyen. Eppen csak a harminckrajcáros hely rendíthetetlen sporthível jelentek meg teljes számmal, a nagy tribün felig üres maradt. A Szent István-díj nyolc ezer koronájáért ezúttal méltatlan társaság küzdött meg. Meglepetés volt már a hét lóból álló szokatlanul kis mezőny is. A starter zászlajához a következő lovak állottak: *Orion* (lov. Lewis), *Valus* (lov. Holmes) *Blockade* (lov. Baines), *Limonádé* (lov. Covman), *Csurgó* (lov. Slack), *Szélcsend* (lov. Martinkovich), *Nunquam dormio* (lov. Barker). A könyveseknél *Orion*, *Szélcsend*, *Limonádé* és *Nunquam dormio* csaknem egyenlően fogadták 3:1 odds mellett, a nagyközönség azonban *Sima* start mellett egy c-omóban indul utnak a mezőny. Az egyenesen már csak *Szélcsend* és *Nunquam dormio* voltak az élén, a két ló közül pedig már a távoszlópnál *Szélcsend* könnyen az élre szökött és játszva győzött. A totalizátor hatodfélszeres pénzt fizetett *Szélcsend* híveinek. *Nunquam dormio* versenykörében a jobb hátsó lábán megsérült, ami bizonyára meggátolta a kitűnő telivért képességének teljes kifejtésében. Annyi azonban így is kétségtelen, hogy ő volt a mezőny legjobb lova. A győztes *Szélcsend* nevét még *Sz. ell* Kálmán miniszterelnöksége idején kapta, mikor mind a párt ölekezett s a politikában, — a gazda: *Károlyi* István gróf szerint — *Szélcsend* volt. Mára a helyzet alaposan megváltozott, de azért *Szélcsend* győzött.

A primadonna a férje ellen.

(Ruzsinszky Ilona panasza.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 21.

Ruzsinszky Ilona asszony, a ki pár év előtt az aradi színház ünnepelt primadonnája volt, egy bizonyára feltűnést keltő bűnpörben panasztévo gyanánt szerepel ez uttal a nyilvánosság előtt. Akaratán kívül hősévé vált egy szomorú regénynek, a melynek egyik izgatón érdekes fejezetét maga a művész nő írta meg, és pedig fejelemi, büntető feljelentések alakjában.

A fiatal művész nő nyolc évvel ezelőtt, pályája kezdetén a felesége lett *Bereczky* Lajos debreceni rendőrfogalmazónak, akihez igaz, meleg érzések kötődtek. Csodálatos fátuma a művész házasságnak, hogy a boldogság elvétve szegődik kísérojéül. A primadonna nem volt boldog. Néhány évi házasság után férjétől elválva különböző színházakhoz szerződött. *Bereczky* bánásmódját nem bírta elviselni, de azért vissza-vissza tért az ura házába s kereste magában a hibát. De úgy látta, hogy martíromság az élete, s az idén kénytelen volt végkép szakítani. A nagyváradi színházhoz kötötte magát, ahol a fényes diadalok vigasztalták.

A társulat Nagyváradról nyári állomására vonult. Gyulára, s ekkor különös fájdalmas események zavarták meg a művész nő nyugalma. Asszonyi méltóságában érte olyan bántalom, amely ellen most a bíróságnál keres elégtételt, orvoslást.

Ruzsinszky Ilona tegnap több feljelentést adott be *Varga* Lajos gyulai rendőrkapitány s a férje *Bereczky* Lajos ellen. A gyulai kis rendőrség hatóságánál, *Lukács* György békési főispánnál és a belügyminiszternél hivatalos hatalmával való visszaélés miatt panaszolta be, azonkívül a kir. ügyészségnél tett ellene büntető feljelentést rágalmozás miatt.

A feljelentésben azt mondja ei a művész nő, hogy *Varga* kapitány, Isten tudja minő jogon, férje iránt való baráti szíveségből nyomozást indított, hogy kiderítse, nem követett-e el házasságtörést. Evégből kihallgatta ama gyulai fo-

gadó személyzetét, ahol a primadonna szállva volt. Ennek firtatására törvényeink szerint senkinek nem lehet joga a házasság felbontása előtt, s akkor is csak az egyik fél kérésére büntetik a házasságtörőt, még pedig igen súlyosan, három havi fogházzal. A házasság felbontásáról pedig szó sincs, mert a férj válni nem akar. A házasságtörést továbbá olyan módon, amelyet a gyulai kapitány választott, se nem szabad, se nem lehet, bizonyítás csak tanúkkal történhetik. Ezeket fejtegeti a diva feljelentése, melyben a főispántól a fegyelmi eljárás megindítását kéri Varga Lajos ellen. Együttal ugyanily értelmű panaszos feljelentést küldött a belügyminiszterhez, akit sürgős intézkedésre kér föl, nehogy kénytelen legyen a kényes ügyet interpelláció alakjában az országgyűlés elé vitetni.

A másik feljelentést a gyulai kir. ügyészséghez nyújtotta be a művész, asszonyi tisztességének megsértésével rágalmozással vádolva Varga rendőrkapitányt, aki a rágalmozás vétségét magában azzal is elkövetett, hogy a házasságtörés dolgában önkényüleg válogatott tanukhoz kéréseket intézett.

De nem érdektelen az a bűnvádi panasz a művésznek, melyben a kir. ügyészségnél férjét vádolja rágalmozással és életveszedelemes fenyegetés bűnével. A férj ugyanis több tanu előtt az jelentette ki, hogy felesége megcsalta, s a házasság kötelékét megsértette, továbbá Nagyváradon azzal fenyegetőzött, hogy nejét agyonlővi. A primadonna fejtegeti, hogy a fenyegetéstől oka van tartani, s ezért kéri a vizsgálat megindítását, ugyszintén a házasságtörés bizonyításáról gyűjtött iratoknak férjétől való elkobzását.

Ertesülésünk szerint az ügyészség meg is indította a vizsgálatot, melynek eredménye elé bizonyára rendkívüli érdeklődés tekint.

Két urileány öngyilkossága.

(Tragédia a parochián.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 21.

Nem is illik a nyárba a története annak a szomorú, végtelenül megható esetnek, a mely Biharmegyében, egy református lelkészlakban történt. Ugy illenek, ha fehér, egyre szálló hó fedné be a koporsóit a fehér lelkeknek, a kik nem tudtak a földi élettel megbékülni, s a halál ajtaján kopogtattak. Hideg téli idő, a mely hijával van a melegnek, a mint hijával volt a két lélek az anyai szeretetnek. Ezért haltak meg.

Biharmegyében — így írják, közönséges újságírói nyelven a lelket dermesztő esetet, — a bályoki református papnak két csodaszép ifju leánya szíven lötte magát.

Molnár Mihály bályoki református papnak pár évvel ezelőtt halt meg a felesége. Két kis leányt hagyta árván: Juliskát és Ilonkát. Már kis korukban csodálatosak voltak a papkisasszonyok: érzékeny, magukba vonult teremtsék. Allig-alig érintkeztek valakivel a faluban. Elfoglalták magukat a háztartással vagy rendkívül művelt és olvasott édesatyjuk szép és nagy könyvtárának a könyveit olvasták. Sokat olvastak, ábrándoztak és mindig szomorúnak voltak a leányok. Juliska most lett volna 17, Ilonka pedig 15 éves.

Molnár Mihály másodszor nősült. A régi história ismétlődött újra. A mostoha anya ki nem állhatta a két leányt. Rosszul bánt velük. A leányok némán tűrtek. Csak még szomorubbak és sápadtabbak lettek. Az atyjukat akarták kimélni. Az egész faluban főlháborodva beszéltek a papné kegyetlenségéről. A leányok azonban titkoltak mindent atyjuk előtt. Edes any-

juk arcépe ott állott a szobájukban. Órákig elült a két leány a kép előtt az utolsó napokban.

Tegnapelőtt délután a tiszteletes ur elment hazulról. A szomszédba ment át. A két leány bement a szobájába s ott egy papírlapra a következőket írták:

Jöjjön haza, édes atyánk, mert nem akarjuk, hogy holttestünkhez elsőnek más nyuljon, mint apánk.

A papírlapot becsomagolták s átküldték egy cseléddei. Otthon nem volt senki. A pap félig magánkívül, siránkozva szaladt haza. A lányok szobája be volt zárva.

Mikor a két leány átküldte a levelet, levette a bluzát. Nagy álló tükör volt a szobájukban. A tükör elé két széket tettek. Mindketten külön-külön gondoskodtak revolverről. A tükör elé ültek s egy pillanatban mindkettő szíven lötte magát. Véresen, holtan fordultak le a székekről s egymásra bukott a két holttest. Így találta őket az édes atyjuk, mikor betörte az ajtót.

A két teremtsék tragédiája édes atyjukat majd megörjiti. Tegnap délután a hatóság fölbontatta a két holttestet. A temetés ma délután lesz.

MULATSÁGOK

(—) A gyoroki ifjuság e hó 23 án, vasárnap a gyoroki nagyvendéglő kerthelyiségében műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez. Színe kerül *A falu rossza*. Kezdeté 8 órakor. Belépő díjak: személyjegy 2 kor., családjegy 5 kor. A tiszta jövedelmet a gyoroki róm. kat. templom javára fordítják.

Arad üdvözlő fölirata.

(Elutasított felebbezés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 21.

Aradváros közgyűlése július 8-án elhatározta, hogy a *Khuen-Héderváry* gróf elnöksége alatt alakult akkori új kormányt üdvözli. Ezt a határozatot Müller Károly törvényhatósági bizottsági tag a belügyminiszterhez megfelebbezte, indokait természetesen nagyobb részt alaki kifogásokra alapítván.

Sérelmesnek találta Müller Károly azt, hogy a közgyűlésnek ezt a pontját a tanács, bár a tárgysorozat negyvenharmadik pontjára tűzte ki, mégis másodiknak tárgyalta. Ebből az következett, hogy azok a városatyák, aki ezen indítvány tárgyalásánál jelen lenni akartak, nem jöttek el a közgyűlés elejére, abban a hitben, hogy az üdvözlés felett való döntést negyvenkét egyéb tárgy elintézése előzi meg; s így mire a közgyűlésen megjelentek, az üdvözlés már el volt határozva.

Azt következteti ebből a felebbezés, hogy az indítvány csak a tanács e fogása segítségével válhatott határozattá. Ezért volt szükség — mondja az apelláta — a teremben szétszótott tárgysorozatot ellentétbe hozni a hírlapokban közzétett tárgysorozattal, mert ha nem alkalmazták ezt a fogást, a miniszterelnök üdvözlése ugyancsak elmaradt volna. Ez a fogás tehát kijátszása volt a törvényhatóság igaz véleményenek.

Erre a felebbezésre a belügyminiszteriumból ma jött le a válasz. Széll Ignác államtitkár a felebbezést indokainak figyelembe vétele nélkül visszautasította, elvi álláspontot foglalván el ebben a kérdésben.

A miniszteri leirat így hangzik:

Arad szab. kir. város közönségének.

Arad.

Müller Károly törvényhatósági bizottsági tagnak folyó évi július hó 8-án tartott bi-

zottsági közgyűlésében hozott azon határozata ellen közbevetett felebbezését, mely szerint az új kormány üdvözlése határozottatott el, ezenel visszautasítom, mert a törvényhatóságnak azon lénye, melylyel bizalmát vagy üdvözlését tejezi ki, nem tekinthető olyan érdemleges határozatnak, mely felebbezés folytán megváltoztatható lenne.

Miről a város közönségét további eljárás végett értesitem.

Budapest, 1908. augusztus 17-én.

A miniszter helyett

Széll Ignác,

államtitkár.

A miniszterium a legkönnyebb álláspontot foglalta el a döntés kérdésében. Elvileg és általánosságban kimondja, hogy a bizalomnyilvánítás, vagy üdvözlés nem olyan érdemleges határozat, mely egy törvényhatósági tag felebbezése folytán megváltoztatható lenne.

HIREK.

A Falurossza a nemzetiségi politikában.

— A nagylaki román műkedvelők. —

Arad, augusztus 21.

Boldogult Tóth Ede, a mikor a *Falu rossza*t megírta, aligha sejtette, hogy ez a népszínmű valaha nagy fájdalmat és szomorúságot fog okozni a román nemzetiségi politikuskoknak. Valóban: a Falu rosszában a legcsekélyebb nemzetiségi tendencia sincsen: még a legrosszabb ember is — magyar ottan.

Mégis, az aradi román lap, a *Tribuna Poporului*, nagy megbotránkozással említi föl a Falurosszát. Megírja, hogy Nagylakon augusztus 23 án „a Kossuthista kaszinóban” műkedvelői előadást és táncot rendeznek. A *Falurossza* színrehozásában — ez a nagy esemény — hat román is közreműködik. A *Tribuna Poporului*, elrettentésül meg is nevezi azt a hat valakit, a kik a Falurosszában való közreműködésükkel megtagadják román mivoltukat: *Luczai J., Bornyas J., Steicz J., Brindea E., Krizsán Ferenc és Opre Todor*. Azután mélabusosan hozzáteszi, hogy a közönség itéletére bizza ezen román-ellenes cselekedetet.

Igazán kíváncsiak vagyunk, hogy a románok csakugyan olyan hallatlan bűnnek találják, ha román ember valamely magyar szindarabban játszik. Szinte csodálatos, hogy a *T. P.* nem írja ki azok névsorát: a kik magyar színházba járnak, magyar betűt olvasnak és magyar szót beszélnek. Ugyanilyen okon azt is megtehetné. Ha még a Falu rosszában talán bántanak egy betűvel a románokat; de erről a *Tribuna* se tud, ha ugyan valaha méltónak találta a Falurosszát arra, hogy megismerje.

Az sem utolsó dolog, hogy a hat műkedvelő közül kettőből a *Tribuna Poporului* csinált román, irván a nevüket *Luczai* helyett *Lutai*-nak, s *Bornyas* helyett *Bornias*-nak. Ezt a két embert ne bántsa ez, valamint a többit se, hogy az aradi román lap ilyen nagy véteknek minősíti az ő műkedvelősködésüket. Csak játszásk el a szerepüket, jól és kedvvel, azután tegyenek olyas valamit is a magyarságrért, ami fölött oka legyen a nemzetiségi politikuskoknak bánkódni.

— A király Budapesten. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A király ma reggel öt órakor kelet föl s a várpalota déli részén nagyobb sétát tett. O felsége ezután magánlakásába vonult vissza, s államügyek tanulmányozásával foglalkozott. A Szent István kápolnában reggel 8 órakor *Kanter* Károly apát, udvari plébános csöndes misét mondott, a melyet a felség a jobboldali oratoriumból hallgatott végig. A

király a mise után ismét visszavonult termébe s tíz óraker megkezdte a magánkihallgatásokat.

— **Szent István napja.** Az első magyar királyra emlékezett tegnap az egész ország. Aradon a templomokban istentisztelet volt, a kórházi Szent István kápolnához pedig bucsu vonult. A hivatalos istentiszteletet a minoriták Kölcsey-utcai templomában tartották meg, hol *Supka* Béla házfőnök mondott misét fényes segédlet mellett. A templom közönsége nem kellett ünneplési hangulatot. Nagyon kevesen jelentek meg, a testületek gyéren voltak képviselve, mintha valami kényszer ünnep lett volna.

Berzovárdó írják: Ez a román község, melynek csak alig néhány magyar lakója van, megünnepelte Szent István napját. Ugy a gör. katolikus, mint a gör. keleti templomban istentisztelet volt. Kár, hogy az intelligens emberek nem vettek részt az ünneplésben.

— **A csanádi püspökség új helynöke.** A *Szegedi Napló* írja: Jelentették már komoly forrásból azt az egész csanádi klérusban nagy feltűnést keltett hírt, hogy közel van annak a lehetősége, miszerint a betegeskedő *Dessewffy* Sándor csanádi püspök mellé püspök-helynökke *Várady* Árpád címzetes kultuszminiszteri osztálytanácsos ki fog nevezetni. Ma ugyanazon forrás, amely e tervet velünk közölte, megerősíti a közeli eseményt, hogy ugyanis *Várady* Árpád címzetes püspök, a csanádi káptalan tagja cum jure successione csanádi püspök lesz. A kinevezést már közelebbre várják a beavattottak, akik azzal indokolják e bizonyára nagy érdeklődést keltő püspök-helynöki kinevezést, hogy állítólag *Németh* József, az egyházmegye nagytudományú címzetes püspöke is a gyöngélgédkedő aggság terhét viseli és maga sem vállalkozhatná a terhebb főpásztori teendők végzésére. Arról is tud e hírrel kapcsolatban forrásunk, hogy a püspök-helynökségre több jelölt volt a csanádi káptalanból, de a kormány első sorban *Várady* Árpád dr. osztálytanácsos kinevezéséhez ragaszkodik, akit természetesen maga az egyházmegye fenkölt püspöke: *Dessewffy* Sándor is szívesen fogad társul maga mellé. Egyébként a főpásztor egészségi állapotáról teljesen megnyugtató hírek jönnek; visszatért az étvágya, hosszú sétákat tesz naponként, de a terhebb munkától óvakodnia kell.

— **A lippai királygyakorlatok.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Ottó* főherceg, a trónörökös fivére a lippai hadgyakorlatokon nem vesz részt, mivel beteg. A főherceg gyűlés céljából egy francia fürdőhelyre utazik. *Sellei* Sándor belügyminiszteri tanácsos, mint országos rendőrfőnök, ma a várakban fölkereste *Paar* Ede grófot, a király főhadsegédjét, a kivel azon intézkedések felől tárgyalt, a melyeket a király lippai utazása és a hadgyakorlatokon való időzése alatt fognak tenni.

— **Hajdu nánásiak a veszthelyen.** A hajdunánási dalosegyesület hatvan tagja Szent István napján, Temesvár felé utaztában, Aradra érkezett, a hol kiszálltak és megkoszorúzták a vértanúk kivégzési helyét. Miután a megérkezésükről senkit se értesítettek, nem várták őket, csak *Joó* Béla városi árvaszéki főnök, aki véletlenül a vasuti állomáson volt, szegődött önként vezetőnek hozzájuk. A hajdunánásiak zászlójukkal kivonultak a veszthelyre; ott két hazafias dalt énekeltek, elnökük *Nagy* hajdunánási ügyvéd lelkes, ékes szárnyalású beszéd kíséretében koszorút helyezett a veszthely emlékoszlopára. Azután visszamentek a vasutra, és tizenegy óra után folytatták az utjukat Temesvárra. A meglehetősen, hazafias aktus egész csönd-

ben folyt le, úgy hogy Aradon alig tudtak róla.

— **Salisbury haldoklik.** Londonból táviratozzák: Tegnap este 10 óraker kiadott orvosi jelentés szerint *Salisbury*, Anglia volt miniszterelnökének állapota majdnem reménytelen. Újabb távirat jelenti, hogy *Salisbury* agóniában van.

— **A munkaszünet megsértése.** A Szt. István napjára elrendelt munkaszünet több aradi kereskedő számára hozott kelemetlenséget. Megtörtént, hogy a megszabott időn túl nyitva tartották üzleteiket, s ezért most az iparhatóság megindította ellenük az eljárást. Főképpen a fűszerkereskedők közül fognak többeket megbírságozni e miatt. Ebben az üzletágban délelőtt tíz óraker kezdődött a munkaszünet, a rendőrök azonban észrevették, hogy itt is, ott is, a lezárt rollók mögött még folyik az árusítás. Megleesték, míg a vevő kijön az árukkal; ekkor elcsípték s a városházára kísérték.

— **Román zarándokok Aradon.** Megkezdődtek a zarándoklások a románok bucsujáró helye, a *hódos bodrogi* román kolostor felé. A lapokban *Abrudból* jött egy sereg román bucsujáró, *Gombos* József lelkész vezetésével. Az aradi román templomban *Papp* I. János püspök misét szolgáltatott a tiszteletükre, azután tovább mentek *Bodrog* felé.

— **A sütőiparosok kongresszusa** ma tartotta Budapesten harmadik napi ülését. Kimondta többek között a kongresszus, hogy a *Hungária* országos egyesület fennállását jónak és kívánatosnak tartja, mely hivatva van a sütőipar országos érdekeit, kongresszusok mellőzésével, a legfelsőbb iparhatóság előtt is hivatalosan képviselni, miért örömmel veszi tudomásul, hogy a „*Hungária*” magyarországi sütőiparos egyesület újból feléledt és a sütőipar szolgálatába beállt. A kongresszus egyúttal elvárja, hogy minden egyes ipartestület tagként csatlakozni fog. Az ipartörvény revíziójára vonatkozólag a szakbizottság javaslatát *Edvi-Ilés* László aradi kamarai titkár, előadó terjesztette elő. A javaslat értelmében elhatározták, hogy a kongresszus tekintve, hogy az 1884. évi XVII. törvényekben foglalt iparörvény revíziójának munkálatai folyamatban vannak, a következő kívánságokat juttassa kifejezésre: 1. A képesítés elve a pékmesterségben szabatosan meghatározandó és szigorúan valószínű meg. 2. A törvénynek az a rendelkezése, hogy a képesítést igazolni nem tudó egyének munkavezető bejelentése mellett pékipart gyakorolhatnak, törültessek. 3. A süteménykihordók ügye szabályozandó. 4. Az inasok képzés ügye szigorítottassék és a vizsga kötelezővé teendő. 5. Az iparos-testületekben szakosztályok állíttassanak.

— **Az angol flotta a Boszporuson.** Egy londoni távirat a balkáni veszedelem egészen új fázisáról ad hírt. A *Daily Chronicle* azt jelenti, hogy az angol földközi-tengeri hajóraj parancsnoka parancsot kapott, hogy néhány hadihajót *Szalóniki* közelébe küldjön. Hogy mit jelent ez a hír, azt nem kell különösen magyarázni. A legenyhébbek értelmezve is, az orosz flottatüntetésnek szóló ellendemostrációja volna s a következtetései egyszerűen kiszámíthatlanok. Azonban a hiteléhez mindenesetre fér szó. Tudvalevő, hogy Londonból félhivatalosan is kijelentették, hogy az orosz állásfoglalásban nem látnak nyugtalanító körülményt. Ha az orosz hajórajt mégis mozgósítanák, az a helyzetnek váratlanul világraható súlyos komplikációját jelentené. Mindenesetre be kell várni a hír megerősítését. Annyi bizonyos, hogy az angol kábel titokban nagy része van a bolgár forradalmi bizottságok felbátorodásában. Hanem az angol kormány eddigi viselkedéséből a nyílt közbelépésre számítani nem lehetett.

— **Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi,** hogy *Kovács* Lajos gyulai ügyvédet *Enyingre*, a székesfehérvári ügyvédi kamara kerületébe történt átköltözése következtében, az ügyvédek lajstromából kitörölte.

— **Román tanítók közgyűlése.** Az aradi görög keleti román egyházmegye tanítóinak egyesülete ma, az aradi román székesegyházban kezdte meg az évi közgyűlést. A közgyűlést, a melyen az elnök *Coontz* Tivadar papnevelői tanár betegsége folytán *Moldován* József, aradi igazgató tanító, mint alelnök elnökölt, *Veni Sanctis* előzte meg. A közgyűlésen megjelent *Papp* I. János aradi román püspök, mint az egyesület díszelnöke, a kit lelkes beszéddel üdvözölték. A püspök szép beszéddel válaszolt, ecsetelve a tanítóság kötelességét és fokozott tevékenységre intve a felekezeti tanítókat. Délután a folyó ügyeket kezdték tárgyalni.

— **Asztalos-segédék gyűlése.** Az aradi asztalos segédék vasárnap, e hó 23-án délelőtt 10 óraker *szakgyűlést* tartanak a városháza udvarán az alábbi tárgysorozattal: 1. Az asztalos-segédék helyzete. 2. Egy asztalos-munkáskör megalakítása. 3. A feni tárgyak körébe vágó indítványok.

— **A temesvári országos dalosünnep.** Temesvárról jelentik, hogy az ország s dalosünnepére a nap folyamán körülbelül 7000 dalár érkezett Temesvárra. A dalárok zöme az OMDE igazgatósággal este háromnegyed öt óraker érkezett és a pályaudvaron az eső dacára 10 000 ember gyűlt össze. Az idegen egyesületek zászlóit Temesvár szép lánya megkoszorúzták. A vasutól a menet a városház elé vonult, ahol *Telbisz* Károly polgármester a balkonról a város nevében üdvözölte a dalárokat. *Leky* Gyula az OMDE nevében köszöntö meg a szép fogadtatást, mire az összes dalos egyesületek *Bellovics* Imre vezetésével katonazenével kísérettel a Himnuszt énekeltek. Este ismerkedési estély volt a dalcsarnokban, ahol az összes egyesületek énekeltek.

— **Eljegyzések.** *Geiringer* S. Lipót Battonyán eljegyezte *Klein* Vilma urhölgyet Nagybecskereken.

Adriann Ferenc úszentannal lakos a na-

az általa

dése, melynek országos mozgalmat indítottak. Vasárnap az ország tizenöt városában fognak gyűlésezni erről a szocialisták.

— **Munkás-zavargások Oroszországban.** Pétervárról írják, hogy ott kinos feltűnést keltett a kievi munkászavargások alkalmával fölmerült következő eset: A kievi vasuti munkások ellen kivezényelt katonaságnak a térparancsok tüzet vezényelt, amikor egy tiszt kilépett a század elé s e szavakkal tiltotta meg a lövést: „*Bitang ember, aki ehhez testvéreire lövi merészel!*” A tisztet azonnal elfogták és Pétervárra vitték, ahol az esetről a hadügyminiszter kimerítő jelentést tett a cárnak. A szerencsétlen szókimondó tisztnek sorsa meg van pecsételve Kétségtelen ugyanis, hogy bátorságáért életével fog lakolni. Azt a századot, melyben a tiszt szolgált, valószínűleg feloszlatják. Katonáit különféle ezredékbe fogják beosztani. A hadügyminiszter a nyugati kerületek ezredeibe titkos rendőrök beosztását tervezi, mert meg akar győződni arról, hogy a katonák között a forradalmi propaganda mennyire terjedt el.

— **Új bélyegek.** A pénzügyminiszter, mint ismeretes, a magyar korona országai területén az 1898. évi július 1-től forgalomban levő magyar bélyegek helyett f. évi október 1-től kezdve újakat bocsát forgalomba. Ebből az alkalomból az aradi pénzügyigazgatóság a következőket közli: A jelenleg forgalomban levő bélyegjegyek 1903. október 1-seje után 1903. évi október hó 31-ig árusíthatók, s teljes érvénnyel használhatók, 1903. évi november hó 1-ével azonban forgalmon és érvényen kívül helyeztetnek s e naptól kezdve kizárólag csak az új bélyegjegyeket szabad használni, s a forgalmon kívül helyezett bélyegjegyeknek ezen időpont letele után való használata a bélyeglerovási kötelezettség nem teljesítésével egyenlőnek fogvételni és a bélyeg és illeték szabályok szerint

ezzel egybekötött hátrányos következményeket fogja maga után vonni. Az 1903. évi november hó 1-ével forgalmon kívül helyezett bélyegjegyek törvényes határozmányok megtartása mellett az adóhivataloknál 1903. évi november hó 1-étől 1903. évi december hó 31-ig új bélyegjegyekkel ingyen kicserélhetők lesznek, 1904. évi január hó 1-től ugyanazon évi december hó végéig a kicserélést indokolt kérelemre a pénzügyminiszterium engedélyezi. A kicserélés iránti beadvány bélyegmentes. A forgalomból kivont érvényt veszített bélyegjegyek 1905. évi január hó 1-től kezdve többé se ki nem cserélhetők, sem értékük meg nem térítetik.

— A bandita harminc milliója. Pétervárról jelentik: Zimniakov Iván orosz kereskedő nemrég nagyobb expedícióval utaztunk, hogy a Volga folyót Kotov falu közelében átkutassa, ahol Stenkov Razimin hírhedt orosz bandita harminc millió rubelnyi kincsét reméli megtalálni. Azt beszélik, hogy Stenkov, mikor Michelson táborkor csapataival már csaknem körülzártta, kénytelen volt a feltve őrzött óriási kincset a Volga folyóba dobni. A helyét, ahol a kincset a vízbe dobta, általában csak öt rablóvezér ismerte, akik esküt tettek arra, hogy nem fogják a titkot elárulni. Az egyik vezére a halálos ágyán a titkot mégis elárulta Zimniakov kereskedőnek, aki most erősen bizik abban, hogy a harminc millió rubelt megtalálja.

— Budapestre szökött csalók. A krakkói rendőrhatalóság táviratilag értesítette a budapesti rendőrkapitányságot, hogy onnan Müller Miksa 35 éves bankhivatalnok és Karka István 33 éves könyvelő több nagyobb család elkövetése után megszöktek. Müller középtermetű, haja őszbevegyült, arcán vörös kiütés, nyakán több forradás, bajusza vörös. Karka középtermetű, szikár ember, bajusza sötétszürke, ballábára sánit. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

— Aki József főhercegnek képzeli magát. Budapest, a mint tudosítónk írja, tegnap este a Dunaparton egy gyanús viselkedésű embert fogott el a rendőr és bevitte a főkapitányságra. Amikor az inspekción rendőrtisztviselő megkérdezte, hogy mi a neve, dühösen kiabálni kezdett: — Én József főherceg vagyok. Azonnal szalutaljatok, mert agyon övölek benneteket! A rendőrorvos a folyton dühöngő embert megvizsgálta és megállapította, hogy közveszélyes őrült. Megállapították a nála levő írásokból azt is, hogy Steinics Mór a neve, 30 éves gyári munkás. Beszállították a Lipótmezei térbolydába.

— Támadás a Halász utcában. A lapokban megírtuk, hogy a Halász utcában Kis Arnod kereskedő segédét ismeretlen tettesek megsértették. Mint most értesülünk a támadás nem rablasi szándékból történt, hanem bosszúból.

— A letét. A berlini rendőrfőkapitányságnál néhány nap előtt jelentkezett egy K. M. nevű jómódu ékszerész és bejelentette, hogy éppen egy hónappal ezelőtt elvesztett mintegy 30 000 márka értékű ékszert, amelyek fekete acéldobozban voltak. Az ékszerész pontosan meg tudta adni az elvesztett kincsek részletes leírását: mennyi darab gyémánt, gyöngy stb. volt a dobozban. A rendőrtisztviselő belenézett a könyveibe, aztán így szólt:

— Csakugyan van itt nálunk egy ilyen doboz, teljesen azonos tartalommal, mint az ur mondja; éppen egy hónappal ezelőtt deponálta nálunk egy L. D. nevű ur. Hanem egy dolog különösnek tűnik fel előttem. A múlt esztendőben szintén nyáron deponáltak nálunk hasonló letétet és akkor a letéteményező szintén egy L. D. nevű ur volt és az elvesztett ékszerek tulajdonosa szintén őn. Nem volna szíves megmagyarázni ezt a különös véletlent, amelyről őn bizonyára tud.

A kereskedő pillanatra megzavarodott, aztán így szólt:

— Uram, én őszintén megmondom önnek. Csakugyan nem véletlen ez a két eset, de majd megmagyarázom. Tetszik tudni, én nagyon félek a tolvajoktól és ha nyáron fürdőbe utazom, rem tudom, mit tegyek az értéktárgyaimmal. Bankban nem szeretem elhelyezni, mert az pénzbe kerül. Azt gondoltam tehát, hogy a legjobb helyen van a rendőrségen. Ezért tehát mindig letétem a szolgámmal, akinek L. D. a neve. Így aztán nyugodtan távozhatom nyaralómba.

Hanem a rendőrségen nem fogták fel ily egyszerűen a dolgot.

— Mi nem azért vagyunk itt, hogy ékszereket őrizzünk, hanem, hogy a tolvajokat megcsipjük, akik az ékszereket ellopják. Az urnak a cselekedete a hatóság rászédése s azért megindítjuk őn ellen az eljárást.

Az ékszerésznek tehát büntetést kell majd fizetnie s így drágább lesz a letét, mintha bankba adta volna.

— Hölgyek rémülete. Egyik ismert tengeri fürdő közönsége furcsa látványnak volt a szemtanúja minapában. Az urak kacagtak, a hölgyek azonban ajuldoztak. Az történt ugyanis, hogy egészen szokatlan időben egy ur és egy hölgy fürdött a part közelében. De nemcsak a part, hanem egymás közelében is. Többször üdvözlötték egymást, majd kézcsókokkal dobálóztak. Egyszerre azután, mintegy érzésük hirtelen fellobbanásnak engedve, megfogták egymás kezét és ott a vízben táncra kerekedtek. Ez volt az a pillanat, mikor a parton mintegy megbütyölve álló hölgyek sikoltozni, majd ajuldozni kezdtek. Pedig a java még hátra volt. A kedélyes pár egyszerre lépett ki a fürdőből és gondolataik is szörnyűségek — egy és ugyanazon öltözékben tűnt el. Ekkor már nemcsak a fiatalabb asszonyok és lányok, hanem még a matrózok is sikoltozni kezdtek és vadul forgó szemmel néztek körül, hogy nincs-e a közelben harang, melyet félre lehetne venni. És mivel nem volt, mintegy közmegegyezéssel rendőrt kezdtek kiabálni. Iszonyu zűrzavar keletkezett. Akik nem látták a jelenetet és gyanútlanul érkeztek a partra, szintén kiabáltak és hogy az összevisszaság még nagyobb legyen, az urak egy része, különösen a fiatalabbik része még mindig torkaszakadtából nevetett. Végre megérkezett a várva-várt rendőr Belépett az öltöző kosáiba. Sri csend, várakozás. Néhány perc után megjelenik végre a rendőr és vele együtt két — kacagó diák.

— Az ismertetőjél. Egy ismert párisi karmester nagyon fiatalon kopaszodott meg és mikor az operában dirigált, kopasz fejét a nézőtér minden pontjáról pompásan lehetett látni. Egyszer, mikor egy banknál pénzt akart felvenni, felszólították, hogy igazolja kilétét. Semmiféle igazoló irat nem volt nála, a pénzre pedig okvetlen szüksége volt még aznap este. A bankház záróórja veszedelmesen közelgett, a karmester kétségbeesve állt ott. Ekkor azonban pompás ölete támadt.

— Volt már őn az operában? — kérdezte a pénztáros.

A pénztáros igennel válaszolt, a karmester erre szó nélkül kopasz fejére mutatott, mire a pénztáros rögtön kifizette pénzét.

— Regényes história. Romantikus történet híre érkezik Dél-Afrikából. A háború utolsó hónapjaiban ugyanis két boer elszakadt csapatától és napokig éhségtől és szomjúságtól gyö-

törve bolyongott a Lydenburgtól északra eső sivatagban. Egyszerre csak egy férfiu csontvázat pillantották meg a homokban. Két börtáska övezte körül. Az egyikben arany a másikban gyémánt volt. Az illető bizonyára eltévedt és a sivatagban megölte az éhség vagy szomjúság. A két boer elást a kincseket és később ráakadt csapatára. De bajtársaiknak semmit sem szoltak kalandjukról és nyugodtan bevárták a békekötés idejét, mikor bátorságban kereshették fel a jól megjelölt helyet. Az egyik boer vissza is tért, de a másikról semmi hír sem érkezett. Es minthogy már három hónap telt le távozása óta, azt s jtk, hogy merényletnek esett áldozatul. Már expedíciót is küldtek ki az eltűnt férfi és az eltűnt kincs megkeresésére. De hiába. Egyiknek sem akadtak nyomára. Most a transvaali rendőrség vette az ügyet kezébe.

— Mivel holnap 10 órakor zárják az összes üzleteket, figyelmeketjük a tisztelt közönséget, hogy bevásárlásait leh tőleg még a mai nap folyamán megtenni szíveskedjék, mivel a rendelkezésre álló rövid idő miatt az üzletekben előreláthatólag igen nagy tolongás fog mutatkozni. Ebből a szempontból egyáltalán kívánatosnak mutatkozik, hogy összes bevásárlásainkat időkimélessé okáért lehetőleg egy helyen töltsük meg mely célnak Porier Vilmos Nagy Aruháza, a Szabadságtéren kitűnően megfelel, mivel ott minden elgondolható cikk pompás választékban kapható.

— Dentolin fog-crème a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weiszal, Aradon.

— T. Üzletfeleink szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Minorita palota. — Telefon 265. szám) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdák, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— x — Kéz és lábizzadás ellen kitűnő a Kossuth gyógyszerés izzadási elleni kenőcse, 1 tégely ára 1 korona. Kapható Kossuth Pál gyógyszerésznél Arad, Boros Beni-tér 15. (Dengl haz). Gyógyszerészeknek: Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és társai urak drogueriájában.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Kaas és Bokányi.

— Pör egy interpelláció miatt. —

Budapest, augusztus 21.

A képviselőháznak egyik márciusi ülésében Kaas Ivor báró egy interpelláció kapcsán meggyanúsította a szociáldemokrata párt vezetőit, Bokányi Dezsőt és még egynehányat, hogy ők az államrendőrség titkos besúgói és fizetésért kémszolgálatokat teljesítenek a políciának. Ezeket a nyilatkozatokat Kaas Ivor báró később egy röpiratban megismételte, s megnevezte azt is, a kitől az adatokat kapta: Balliere Sándor hírlapíró személyében.

A röpirat miatt Bokányi sajtópanaszt emelt Kaas Ivor báró ellen; ez a pör még a kezdet stádiumában van. Egyidejűleg azonban Bokányi rágalmozás miatt panaszt tett Balliere Sándor hírlapíró ellen, aki a bárónak az adatokat szolgáltatta.

Ebben a rágalmozási pörben már június hónapban volt egyszer tárgyalás, a melyen a vádlott Balliere kijelentette, hogy ő vallomást tenni nem hajlandó. Kaas Ivor báró azonban, akit tanuképp beidéztek, a tárgyaláson nem jelent meg, minek folytán a bíró a tárgyalást elnapolta.

Ma volt a második tárgyalás ez ügyben Farkas Gyula járásbíró előtt. E uttal megjelent Kaas Ivor báró is, a kit nyomban kihallgattak.

Bíró: Igaz-e, hogy a báró ur úgy nyilatkozott Bokányiról, hogy ő kémszolgálatokat teljesít a rendőrség részére és ezért fizetést huz?

Kaas Ivor báró: Méltóztassák jegyzőkönyvbe venni, hogy a nyilatkozat miatt sajtóföljelentés is történt, amelyben én vagyok a

vádolt. Az ügy jelenleg a mentelmi bizottságnál van. Hivatkozom a perrendtartás 208. §-ára, a mely szerint a tanu nem kötelezhető vallomásra, ha abból reá kár vagy szégyen háramlik. Én a sajtópörben terhelteként szerepelek, prejudikálnék tehát ennek a pörnek, ha itt vallomást tennék, és ebből reám a sajtópörben esetleg kár háramolhatik. Én tehát vallani nem kívánok, legalább is addig nem, a mig a sajtópör el nem dől.

Bokányi: A tanu ur nemcsak engemet gyanúsított meg, hanem többeket a szocialista pártból, akiket azonban nem nevezett meg. Ha tehát érdemleges vallomást tenni nem akar, legalább nevezze meg a többiek, akiket meggyanusított.

Kaas báró: Nem nevezem meg, mert nem közvetlen tapasztalásból tudom.

Bokányi erre tizenhat új tanut jelentett be akik előtt Kaas Ivor báró megnevezte Ballieret, mint az adatok szolgáltatóját. Az új tanuk nagyrésze néppárti képviselő.

A bíró a tanuk beidézése végett a tárgyalást a bizonytalan időre újból elnapolta.

§ Vádirat Soós bíró ügyében. A megvesztegetés büntetével vádolt Soós Kálmán budapesti törvényszéki bíró és Schwarcz Abraham ügynök bűnpörének elbírálására a Kuria a budapesti büntetőtörvényszék helyett a pestvidéki törvényszéket delegálta, mert Schwarcz Abraham kifogást tett amiatt, hogy Soós bíró fölött az egykori kollégái mondjanak ítéletet. Schwarcz a pestvidéki törvényszéket sem találta megfelelőnek, mivel Soós Kálmán valamikor itt is működött mint bíró. Eppen ezért kérte a felsőbb bíróságot, hogy egy harmadik törvényszékre bizza az ügy elbírálását. A Kuria már ezt a kívánságot nem teljesítette, mert Soós oly régen működött a pestvidéki törvényszéknél, hogy a mostani bírák közül egyik sem volt a kollégája. Így tehát a pestvidéki törvényszék most már minden újabb incidens nélkül befejezhetné a több ízben félbeszakított vizsgálatot és felhívta a vádemelésre jogosított budapesti királyi ügyészséget, hogy a letartóztatott bíró és bűntársa ellen adja be a vádiratot. A vádhatóság képviselőjében dr. Magyar István királyi ügyész most szerkesztette meg a több ivre terjedő, részletesen megindokolt vádiratot, amelyben Soós bíró megvesztegetés büntette, Schwarcz Abrahamot pedig a megvesztegetésben való bűnrészesség miatt kéri felelősségre vonni. A főtárgyalást előreláthatólag még a jövő hónapban tartják meg ebben a botrányos ügyben.

§ A Forgách-Berchtold ügy. Közöltük, hogy Berchtold Miklós gróf Madách Imre nőgrádmegyeyi pénztárosra hivatkozva, a Kaszinó választmányánál följelentette Forgách Antal gróf országgyűlési képviselőt, mert — a panasz szerint — Forgách grófnak 100 forintot adott kölcsön és ez a járásbíró előtt hamis esküvel letagadta a kölcsönt. A Kaszinó ki is golyózta Forgáchot, mire a gróf a büntető járásbíróhoz fordult elégtételért. Berchtold az ügyészségnél is följelentette Forgách grófot hamis eskü büntette miatt, itt azonban a vádat alaptalannak találták. A budapesti büntető járásbírósnál e hétre tüzték ki a Berchtold Miklós gróf és Madách Imre ellen rágalmozás miatt indított ügyben a főtárgyalást, ezt azonban most nem lehetett megtartani, mert egyrészt Berchtold grófnak az idézést nem tudták szabályszerűen kézbesíteni, másrészt pedig a bűnügyi iratok a törvényszéktől még nem érkeztek meg a járásbíróhoz.

Sz es z ű z i e t.

— Augusztus 21. —

Mai jegyzésemek: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 2, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Búcsúdíj mosók 12'80—13— korona mmásánként.

AZ iskolaidényre!

Van szerencsém az iskola-idény közeledtével a m. t. szülők és tanuló ifjuság szives tudomására adni, hogy

**Andrássy-tér 20. sz. alá,
a Fischer Eliz-palota**

legnagyobb és ujonnan berendezett üzlet-helyiségébe áthelyezett és a szakma minden ágát felölelő könyv-, zenemű és papir kereskedésben óriási mennyiségű használt

iskolakönyvek

a hivatalos jegyzékek előírása szerint, a legújabb kiadásokban, tartós és erős kötésben, kitűnő állapotban, minden iskola részére

félárban kaphatók.

Minden nálam vásárolt tankönyv használhatóságáért felelek és az esetleg meg nem felelőket azonnal kicserélem. Minden, bármely intézetben használt iskolakönyv állandóan raktáron van.

Iró és rajzszerkek, füzetek, körzők s a többi összes tanszerek előírás szerint, a legjobb minőségben. Igen olcsó árak! Pontos kiszolgálás.

Egyben ajánlom 60,000 kötetes

kölcsönkönyvtáramat

melyben minden ujdonság kapható, továbbá

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntáramat

melyben szintén az összes ujdonságok megjelenésük után azonnal kivehetőek.

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemű- és papirkereskedése, könyv- és zenemű kölcsöntára.

Telefon 385. sz.

NAPIREND.

Augusztus 22. Szombat. Róm. kath. naptár: Timót. — Protestáns naptár: Timót. — Izraelita naptár: Sabbat, Reeh. — Görög-keleti naptár (augusztus 9.): Mátyás apostol. — A nap két 4 óra 49 perckor, nyugszik 6 óra 43 perckor.

Kölosey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Erekye-museum helyisége mellett illosterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, északon, nyugaton, sok helyütt csapadék, zivatarok.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 21.

Dacára az elkésett termésnek, ma megtehető hozatal volt és véleményvásárlásra magasabb áron kelt el.

Hozatal volt 3000 mmáza buza, 500 mm. tengeri.

Mai gabona-árak: Az árak, 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7'10—7'20.

Buza közép új 6'70—6'80.

Tengeri 6'90—5'95.

Rozs új névleges jegyzés 5'30—5'40.

Arpa új névleges jegyzés 4'90—5'—.

Zab új névleges jegyzés 4'70—4'80.

— **Nagytrafikosok országos gyűlése.** A magyarországi dohánygyárosok Szent István napján tartották meg országos gyűlésüket, melyen a fővárosi és vidéki nagytrafikosok csaknem teljes számban jelentek meg. A gyűlés két legfontosabb tárgya: a dohánygyárosok állandó szervezetté való tömörülése és egy régen vajdó kérdésnek, az ugynevezett *láda-kérdésnek* elintézése volt. A gyűlésen Sopronyi Dezső elnökolt, aki szívesen üdvözölte a nagyszámban megjelent kartársakat; indítványára az értekezlet táviratilag üdvözölte Lukács László pénzügyminisztert és Gränzenstein Béla államtitkárt. Majd előterjesztette a szövetség megalakítására vonatkozó indítványt, a melyet a Faludi Jenő dr. által bemutatott alapszabály-tervezettel együtt egyhangulag elfogadtak. A gyűlés második fontos tárgya a nagytrafikosok egy régi sérelmének, a láda-kérdésnek megvitatása volt. A közgyűlésnek csaknem minden tagja hozzászólt a kérdéshez, míg végre a gyűlés Haték Adolfnak a láda árak leszállítására vonatkozó indítványát fogadta el és utasította a szövetség igazgató-tanácsát, hogy a felhangzott vélemények és kívánságok tekintetbe vételével a kérdést felülelő memorandumot dolgozzon ki és azt deputáció útján juttassa a kormány elé. Az országos szövetség tisztikarát a következőképen alakították meg: Elnök: Sopronyi Dezső; alelnökök: Hirsch Jakab és Back József, titkár: Heltai Nándor; ügyész: dr. Faludi Jenő; pénztáros: Schwarcz Hugó; ellenőr: Simon István. Választottak ezenkívül 25 igazgatósági tagot és 5 póttagot.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 21.

Időjárás. Buzakínálát mérsékelt, a vételkedv korlátolt. Bányadi irányzat mellett 27,000 métermáza került forgalomba, közben néhány fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek bányadiak. Időjárás szép.

Közlés. Berlin $\frac{1}{2}$ olcsóbb. Páris 10 magasabb.

Zárhat 12 órákor:

Buza októberre	7.33— 7.34
Buza 1904. áprillisa	7.62— 7.63
Rozs októberre	6.16— 6.18
Rozs 1904. áprillisa	6.40— 6.42
Zab októberre	5.48— 5.47
Zab 1904. áprillisa	5.69— 5.70
Tengeri augusztusra	6.14— 6.15
Tengeri szeptemberre	6.09— 6.10
Tengeri 1904. májusra	5.04— 5.05
Repece augusztusra	11.—11.10

Zárhat 5 órákor:

Buza októberre	7.35— 7.36
Buza 1904. áprillisa	7.65— 7.66
Rozs októberre	6.18— 6.19
Rozs 1904. áprillisa	6.40— 6.41
Zab októberre	5.52— 5.53
Zab 1904. áprillisa	5.69— 5.70
Tengeri augusztusra	6.17— 6.18
Tengeri szeptemberre	6.09— 6.10
Tengeri 1904. májusra	5.08— 5.09
Repece augusztusra	—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Aradmegye és Aradváros összes állami és magánhivatalainak, intézeteinek, testületeinek, gyári és ipari vállalatának, takarékpénztárai és szövetkezeteinek, társasköreinek és asztaltársaságainak vezetősége azt a tiszteletteljes kérést intézzük: legyenek szívesek az *Aradi Közlöny 1904. évi Nagy Képes Naptárának* most készülő címtára részére melyet az idén is kiváló gondtal és pontossággal igyekezünk összeállítani — az illető hivatal vagy egyesület és vállalat tisztikarának (elnökségének, igazgatóságának, választmányának, stb.) szóval minden alkalmazottjának teljes névsorát (az állás megjelölésével) egy hét leforgása alatt az *Aradi Közlöny* szerkesztőségének címére megküldeni.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1908. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel 5.10	Gyorsvonat reggel 8.18	Személyvonat reggel 6.08	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat délelőtt 11.51	Személyvonat d. u. 3.32
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat este 9.35	Gyorsvonat este 7.11	Szm. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel 6.35	Gyorsvonat délután 12.11	Soborsinról reggel 6.59	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinig délután 2.04	Személyvonat d. u. 4.07	Személyvonat d. e. 10.50	Személyvonat d. u. 3.32
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat este 7.18	Radnáról délután 4.06	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18		Radnáról vas. és ün. e. 8.13	Személyvonat este 9.05
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel 6.15	Személyvonat d. e. 11.56	Vegyesvonat d. e. 10.43	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—		Személyvonat éjjel 10.59	
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel 5.—	Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35	Vegyesvonat este 7.06
Személyvonat d. u. 4.11		Személyvonat este 10.33	
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel 6.25	Vegyesvonat d. u. 12.06	Gurahonáról szm. r. 8.08	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonáig szm. du. 4.30		Személyvonat este 8.56	Pankotáról sztv. este 9.20

Motormenetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel 8.—	Battonya felől reggel 6.02
Battonya felé d. u. 12.26	Battonya felől d. u. 12.04
Battonya felé este 7.11	Battonya felől d. u. 4.05

Arad p. u. Kiszjenő-Erdőhegy és Pankota között.

Kiszjenő felé délelőtt 11.25	Pankota felől reggel 5.48
Pankota felé este 7.20	Kiszjenő felől délután 2.51

REGÉNY-CSARNOK

A toltek kincse.

— Regény —

Írta: **Ritt Gyula.**

[21]

(Folytatás.)

Mire társalgásunkat befejeztük, Macahan visszajött.

— Solyomszem várja a hold fiait, — kezdé beszédjét — saját szájukból akarja hallani a „nagy szellem” feleletét.

— Jól van, Macahan. Menjünk a királyhoz. Azzal fölkelünk és átmentünk Solyomszem palotájába. Az udvaron volt egy emelvény fölállítva. Ott állt Solyomszem. Az udvart környező területen, ami a patak partján messe bennült a völgybe, a macahuán harcosok végtelen sora foglalt helyet. Lehetek vagy harmincezer. Az emelvény előtt megállottunk, mire Solyomszem fölállott trónjáról és várakozásteljesen felénk fordult.

— Solyomszem! — szóltam hozzá, — a macahuánok a „nagy szellem” segítségét kérték a gilikámok ellen.

— Ugy van, — felelt a király, míg környezete feszült kíváncsisággal leste szavaimat.

— Es a „nagy szellem”, kívül tanácskoztunk, a következőket közölte velünk: Kövessétek mindenben a hold fiainak tanácsát. A sereg vezényletét bízzátok reánk. A nap és a hold „nagy szellem”-e a gilikámok hamis letenésével

a nagy kigyóval fog küzdeni. S ha a macahuánok elvesztik a csatát, akkor a hold fiait is elesnek melléjük.

— A hold fiait bölcsen beszélnek, — felelt Solyomszem, — azzal, hogy a harc kimenetelét kétesnek festették, bátorságot öntöttek a macahuánokba és a macahuánok nem fognak szégyent hozni reátok. — Meg fogják vetni a halált és hősként fognak viselkedni a harcban.

— A helyeslés moraja zúgott végig a harcosok sorain s mint a tenger moraja, lassan veszett a távolban.

Ekkor Macahan lépett az emelvény lépcsőjére és beszédet intézett a harcosokhoz, aztán Solyomszem felé fordult s miután mélyen meghajtotta magát előtte, belépett és hozzánk jött, hogy a parancsainkat átvegye.

Most Fernandora került a sor. Ő tisztt volt a spanyol seregben s mi őt jelöltük ki a harcosok vezérére. Ezt közöltük is Solyomszemmel ki bejegyezőlegintett és megbizta Macahant, hogy ott terveinket velük közöljük. Solyomszem ezután eltűnt sátrában s a mi a harcosok sorai között kulink felé haladtunk, hol az est nagy részét tanácskozással töltöttük.

Mikor a tervet megbeszéltük, annak kivételéhez kellett fogni. A macahuánok faluja, ahol mi tartózkodtunk, egy terjedelmes völgykatlan volt, a melynek északon és dél felől, amerről mi is jöttünk, volt egy sziklahasadékos kijárata. A gilikámok, ha bennünket megtámadni akarnak, ugy csak az északi szorosot fogják használni, mert abból az irányból jönnek. Övintézkedéseinket is főképp ebben az irányban eszközöltük. A sereget három részre osztottuk. Tízezer harcos benn maradt a völgykatlanban Solyomszem vezérlete alatt. Solyomszemnek én adtam a tanácsokat, ki föltétlen megadással fogadta el azokat és teljesítette. Ez a tízezer harcos az északi szoros völgy felől b járatát őrizte. A másik csapatban volt tizenötezer ember, kiket Macahan által Fernando igazgatott. Feladatuk volt a déli szoroson keresztül megkerülni a hegyeket és az északi szoros keleti oldalán fekvő erdőségben meghuzódni s figyelemmel kíséri a gilikámok harci mozdulatait. A gilikámoknak a szorosba özönlése esetén pedig el kellett zárniok a visszavezető utat. A megmaradt ötezer harcosnak kellett a kelepécét előkészíteni. Ezer embert kivézenyeltünk a szoros bejárása előtti mezőségre. Ez volt a családék. Ugy számítottuk, hogy ha a gilikámok másfelől akarnának támadni, — akkor a szoros részén, a macahuánok megjelenése meg fogja változtatni haditerveket. Négyezer harcos pedig Cyrano vezetése alatt az északi szorosot s gelyző hegységekben fogtak munkához. A hegyeknek, a szorosot uraló elére hatalmas sziklákat görgettek és ezek mögött elrejtözve, várták a jeladást.

Ezalatt a hajnal mindjobban közelgett. Fernandoval az egymástól puska lövésnyi távolban felellított futárok által állandó összeköttetésben voltunk.

Ugy kilenc óra lehetett, mikor a gilikámok megjötték Fernando közölte velünk.

Az ezer harcos egy kacagányos vezérlete mellett, tuljárt a szoros on s széjjelszörva, nagy harci kiáltásokkal igyekeztek a gilikámok figyelmét magukra vonni. A gilikámok ezalatt mit sem sejtve, gyorsan közeledtek felénk. Macahan nem tulzott. Lehetek ötven-hatvan ezren. Mikor a macahuánok számba sem vehető csapatját észrevették, krakogó hangon öktelen lármát csaptak és megállottak a mezőségen. Valami csejt sejtettek s mint a madár kibontott szárnyaival, terjeszkedtek széjjel. Középen haladt a főtest, a sereg zöme, s mint két sz rny nyult ki belőle a harcosok tömege otyformán, mintha az előttük fekvő hegyeket, erdőket magukhoz ölelni készülnének. Most már lassan, óvatosan közeledtek a gilikámok a hegyek felé. De mivel sehol semmi gyanust nem láttak, mintha meggyugodtak volna. Sőt mikor a macahuánok lassan a völgybe buzódtak, azt határozott félelemnek gondolták és gyanutlanul batóitak előre.

A szoros szájánál a macahuánok rémülten kiáltözva hirtelen eszeveszett futásnak eredtek. A gilikámok álmukban sem gondolták, hogy ez valami hadicsel, mert a macahuánok bármily kevésen voltak is, mindig szembezálltak velük, azt gondolták, hogy a macahuánok mégis jobbnak találták a védelmet nyujtó menekülést, mint a biztos halált választani. A gilikámok

nem sokat haboztak, utána vetették magukat és seregük tulnyomó része benyomult a völgy-szorosba, melynek nem csak járható útján rohantak előre, hanem a biztosra vett győzelemtől megittasodva, a hegyekből kiálló és a völgyben lévő sziklára kapaszkodva és azokat áhágva igyekeztek előre jutni. Már csak néhány ezer harcos lehetett a szoroson kívül, a mikor Fernando jelt adott Macahannak. A macahuánok elhagyták az erdőt és a szoros felé tartottak, mikor a gilikámok a tulnyomó erőt megláták, előre szoritva a többieket, ök is a sziklák által két oldalt védelmet nyujtó szorosba igyekeztek. Ez alatt a gilikámok feltartóztatlanul rohantak előre. Már a völgy közepe táján lehettek, a mikor földrengető dübörgésközött megmozdultak a hegyek, megindultak a sziklák a szédítő magasból, kiméletlenül elsodorva, elpusztítva a szép pálmákat és maga alá temetve százával a gilikámokat.

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

NYILTTÉR.*

Raktáromon lévő

összes bőrárúk és cipész-kellékek,

ugyszintén

az üzleti berendezés és pénz-szekrény, üzletfelhagyás folytán

gyári áron alól, esetleg egy tömegben is eladatik.

Spitzer Jakab,

bőrkereskedő.

1806

Arad, Szabadságtér 4. sz.

SÜRGÖNY!

Az Európa kávéház nyári kerthelyiségében

(Deák Ferenc-utca 26.)

szombat, augusztus 22-én

és a következő napokon

Lengyel József igazgatása alatt

10 tagból álló

I. budapesti elite magyar daltársulat

vendégszerepel.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség becses tudomására, hogy esténként színpadon kerülnek bel- és külföldi ének- és balet tánc számok, tréfás bohózatok, mulattató magán és páros jelenetek, külföldi zenebohóc mutatványok ekvilibristák stb.

Kérem a nagyérdemű urak és urhölgyeket társulatomat össze nem téveszteni holmi frivol orfeum előadással. A műsor szigorúan szolid és családi, a legmagasabb igényeknek meg fognak felelni.

Belépti díj nincsen, de a tényezőzés alól felmentő jegyeket fentartott helyiyel bocsájtok a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Kellemetlen idő esetén az előadás a kávéház e célra előre berendezett helyiségében fog esténként megtartatni. Mindennap változatos új műsor.

Számos látogatást kér

Lengyel József,

budapesti első magyar daltársulati igazgató.

Pontos szolid kiszolgálás.

Legjobb minőségű bel- és külföldi boraimért felelősséget vállalok.

Hűdeg büfett.

Tisztelettel:

Tóth Imre,

Európa kávé.

1794

Kezdeté este 8 órakor.

Nagymennyiségű

LÉCZ

eladó

az Aradi Nyomda Rész-
vénytársaságnál.

A m. kir. államv. budapest jobbpárti
üzletvezetősége.

21491—1908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Zimony állomásán a magyar folyam és tengerhajózási részvénytársaság hajóival érkező valamint az ezekkel továbbítandó áruknak a vasutikocsiba, illetve vasuti kocsiából a hajóra való átrakási munkálatok végzésére ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk.

Az egy korona bélyeggel és „Ajánlat a m. kir. államvasutak Zimony állomásán végzendő vizi átrakodási munkálatokra 21491—08 számhoz” felirattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, nemkülönben a kellő okmányokkal (esetleg iparengedély stb.) felszerelt ajánlatok 1908. évi október hó 20-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest jobbpárti üzletvezetőség titkári hivatalához (Budapest külső kerepesi-ut VIII. ház) nyújthatók be.

Bánatpénz fejében pedig 500, azaz ötszáz korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztárána 1908. évi október hó 19-én déli 12 óráig leteendő.

Értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tízennégy napnál nem régebbi árfolyam szerinti értékben, de legfeljebb csak névértékben fognak számíttatni.

Szóban levő vizi átrakodásra vonatkozó feltételek ezen üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (Budapest külső kerepesi-ut I. sz. II. ház II. emelet 59 ajtó) valamint Zimony állomásunk forgalmi irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők miert is ajánlattevőkről feltételezzük, hogy a feltételeket ismerik és azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl érkezett ajánlatok, nem fognak figyelembe vétetni.

A m. kir. államvasutak fenntartják maguknak a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül a felajánlott egység árakra szabadon választhassanak.

Budapest, 1908. évi június hó

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

M. kir. államvasutak.

78747—908. sz.-hoz.

Pályázati hirdetmény.

Az alólírt igazgatóság a m. kir. államvasutak részére jövő 1904. évben és 1905. illetőleg 1906.

év december hó 30-ig felmerülő üvegáruk, nevezetesen: kocsi-lámpa, iroda lámpa ernyők, lámpa hengerek, üveg csövek, kocsi-tükrök, valamint egyéb üvegtáblák szállítását biztosítani szándékozván ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező fent megnevezett üvegárukat előtűntető I. II. és III-mal jelölt jegyzékek, melyek egyszersmint ajánlati mintául szolgálhatnak, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módokzatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. kir. államvasutak igazgatósága anyag- és leltár beszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest, Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 40. ajtó szám) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb folyó évi szeptember hó 29-iki déli 12 óráig a m. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külső címmel látandó el:

Ajánlat üveg áruk szállítására 78747—908. A. III. sz.-hoz. Bánatpénzül az ajánlott üvegáruk egy évi értékének 5 százaléka készpénz, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban legkésőbb f. évi szeptember hó 28-iki déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztárána leteendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módokzatok betartása mellett állíttatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1908. augusztus hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magyar királyi Államvasutak.

99521—1908. sz.

Pályázati hirdetmény.

Pénztárkezelőnői zubbonyok, altiszt és szolgai kész egyenruhák szállítására, valamint az ezen kívül a bundabélésű köpenyegekhez való posztónak szállítása iránt.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1908. év október hó 1-től 1908. év december hó 31-ig évenként szükséges mintegy 260 drb. pénztárkezelőnői zubbonybőrövel, mintegy 3000 drb. altiszt felöltés, mintegy 4400 drb. altiszt és hivataloszolgai téli posztó nadrág, mintegy 8700 drb. altiszt és hivataloszolgai nyári mosó nadrág, mintegy 17000 drb. altiszt nyakravaló, mintegy 7500 drb. altiszt nyári sapka, mintegy 50 drb. altiszt borsapka, mintegy 7600 drb. altiszt posztó zubbony, mintegy 170 drb. hivataloszolgai felöltés, mintegy 140 drb. hivataloszolgai kabát, mintegy 300 drb. hivataloszolgai nyári sapka, mintegy 350 drb. hivataloszolgai posztó zubbony, mintegy 5800 drb. szolgai posztó köpeny, mintegy 8400 drb. szolgtéli posztó nadrág, mintegy 16700 drb. szolgai nyári mosó nadrág, mintegy 200 drb. szolgai borsapka, mintegy 9500 drb. szolgai nyári sapka, mintegy 9700 drb. szolgai posztó zubbony, mintegy 16600 drb. vászon zubbony és továbbá mintegy 6000 méter altiszt és kapusi bundabélésű köpenyegekhez való sötétkék posztó szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdet.

A nyári mosó nadrágokból az

1904-ik évben a szükséglet kétszer annyit fog kitenni.

A szolgai vászon zubbonyokhoz való esakis vászon szállítása a magy. kir. államvasutak igazgatósága részéről 1905. július 31-ig szerződésileg folyamatosan 68 fillér egységáron biztosítva lévén, azon ajánlattevő, ki a vászon zubbonyok szállítására pályázik, tartozik említett időpontig a csikos vászmat készpénzfizetés mellett, a magy. kir. államvasutaktól átvenni.

Az ajánlatok az 1903. évi szeptember hó 15-ig beértesztendők, a bánatpénzek pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendők.

Az egyenruhák, a magy. kir. államvasutak központi szertárában (Budapest-Józsefváros állomás) lefőtéményezett minta szerinti kivitelben szállítandók.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, szintén az általános és különleges szállítási feltételek A. III. szakosztályánál, valamint minden üzletvezetőségnél megtekinthetők vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtárána posta útján meg is rándelhetők, megjegyezvén, hogy a 122291—96 sz. általános szállítási feltételek minden egyes példányáért 50 fillért fizetendő.

A feltételeknek posta útján való megküldése esetén 20 posta költség is beküldendő.

Budapest, 1908. évi augusztus hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

20239—1908. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége bihar-püspöki máv. kavicsbányájában az 1904-ik évben végrehajtandó kavics és homok termelés, kocsi rakás, kavics réteg lefedés és ezekkel kapcsolatos összes munkák biztosítására ezennel nyilvános ajánlati versenytárgyalást hirdet.

A munkaterv szerint az 1904-ik évben mintegy 25000 kbm. rostált és 55000 kbm. rostálatlan kavics lesz termelendő és felrakandó. Együttal biztosítani kívánja a nevezett üzletvezetőség az ezen bányában 1905 és 1906 években termelendő kavicsmennyiséget is, mely mennyiség azonban bármely évben a jelenleg kiírt mennyiségnél korlátlanul nagyobb vagy kisebb lehet.

Az 1904 és 1905 években termelendő kavics mennyiség a kötetendő munkaegyzmény értelmében az előző év utolsó negyedében fog a szállítónak tudomására adatni.

A szállítás a m. k. államvasutaknál érvényben lévő 1896 évi 122291 sz. a. kelt általános szállítási, valamint a munkaegyzményben foglalt egyéb feltételek szerint eszközözendő.

Részletes felvilágosítás nyerhető a nagyváradi osztálymérnök-ségnél.

Ugyanott kapható az ajánlati mintalap is. A munkák tárgyában az ajánlati mintalapokba az egységárok bejegyzése által teendő ajánlatok legkésőbb 1903. évi szeptember hó 15-ik napjának déli 12 óráig nyújthatók be az üzletvezetőség titkári hivatalánál (Kolozsvár E. M. K. F. palota I. emelet.)

Az ajánlatokba az egységárok vagy számokkal, valamint szavakkal is kiírandók.

Vakarások vagy javításokat tartalmazó ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlatokat ivenként egy koronás bélyeggel láthatók el és lepecsételve a következő felirattal ellátva nyújthatók be.

„Ajánlat a Bihar-püspöki kavics-termelési munkákra 20239/903-hoz.”

Megjegyeztetik, hogy csakis az összes munkákra kiterjeszkedő és fentebb megjelölt, — a munkákhoz kötött feltételeket is magában foglaló ajánlati mintákon tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Minden ajánlattevő köteles 1903 évi szeptember hó 14-én, déli 12 óráig 1000 korona azaz egyezer korona bánatpénzt az üzletvezetőség gyűjtőpénztárába (E. M. K. F. palota földszint) készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban letenni. Az értékpapírok a legutóbbi, de 14 napnál nem régebbi napi árfolyammal számíthatók, de semmi esetre sem névértéken felül.

Távirati, vagy késve érkezett ajánlatok nem lesznek figyelembe véve.

Minden ajánlattevő ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben marad és azt vissza nem vonhatja.

Az ajánlatok között a szabad választás jogát fenntartja magának az üzletvezetőség, tekintet nélkül a megajánlott egységárokra.

Kolozsvár, 1908. augusztus hó 4-én.

Az üzletvezetőség.

Magyar királyi Államvasutak. Üzletvezetőség. Szombathely.

12899—908. sz.

Pályázati hirdetmény.

Hasábtűzifa szállítása iránt.

A magy. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetősége az 1908. évben vonalaira még szükséges 1000 köbméter kemény usztatlan hasábos tűzifa szállításának biztosítása céljából ezennel nyilvános pályázatot hirdet. Az ajánlattevőnek szükséges pályázati feltételek az összes kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők, míg a 122291—96. sz. általános és a tűzifára vonatkozó 65465—92. sz. különleges szállítási feltételek csakis készpénz fizetés mellett a magy. kir. államvasutak központi nyomtatványtárána (Budapest, Andrassy-ut 73—75 sz.) szerezhetők be, még pedig előbbiek 50, utóbbiak 30 fillérért.

A szállítás a fentebb jelzett általános és különleges szállítási feltételek, nemkülönben az alulírott üzletvezetőség által egyidejűleg kibocsátott pályázati feltételek alapján eszközözendő, mely feltételek alulírott üzletvezetőségnél díjtalanul megszerezhetők.

Az ivenként 1 koronás magy. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok ezen külső címmel: Ajánlat tűzifa szállítására az 12899—908. számhoz 1903. évi szeptember hó 2-ikán déli 12 óráig a szombathelyi üzletvezetőség általános I. osztálya anyag és leltárbeszerzési csoportjánál nyújthatók be vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1908. évi szeptember hó 1-ének déli 12 óráig a szombathelyi üzletvezetőség gyűjtőpénztárána leteendő, esetleg posta útján beküldendő.

Szombathely, 1908. július hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

MAGGI-IZESITŐ

páratlan a maga nemében és rég óta jól bevált eszköz, hogy gyenge leveseknek, mártásoknak, főzelékeknek stb. egy pillanat alatt meglepő jó és erőteljes ízt adhassunk. — Néhány csepp elegendő.

Kapható minden fűszerkereskedésben, csomage-üzletben és droguerlában.

Üvegecskében 50 fillértől kezdve. Eredeti üvegecskéket legolcsóbban utántöltenek.

MAGGI-kittentések: 4 nagydíj, 26 aranyérem, 6 díszoklevél, 5 tisztelődíj. Hatszor versenyen kívül, többi között az 1889 és 1900-iki párisi világiállításokon, (Maggi Gyula bírálótag).

APRÓ HIRDETÉSEK.

כשר Kókuszcsir

használható főzésnél, sütésnél vaj, ludzsir helyett. Ötkilós postadobozzal utánvétellel 8 koronáért bárhová bérmentve küld: Klein Regina, Tolcsva. 1718

Idősebb házaspár

örökbe fogadna egy 12—18 éves ügyes izr. árva leányt, kit üzletben kisegítőnek használhatna. Czim Reiner Ignátz, Csermő. 1775

Jég

kapható havi bérletben házhoz szállítva Petőfi-u. 7/b. sz. Telefon 199. szám. 1507

KINTZLER ZOLTAN

Cronometter művésze és ékszerész

Arad, Andrássy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer kapható.

1597

Pontos és szolid kiszolgálás!

Magy. kir. Államvasutak.

93005—1903. számhoz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1904. évben, esetleg 3 éven át szükséges csavarnemű anyagok szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb f. évi szeptember hó 4-én déli 12 óráig beértesztendők, a bánatpénz pedig folyó évi szeptember hó 8-án déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyiszintén a különleges szállítási feltételek a magyar kir. államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, Andrássy ut 73.) megtekinthetők.

Budapest, 1903. évi augusztus hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

85—1903.

Hirdetmény.

A kedvezményes borítaladó fizetésére igényt tartó szőlősgazdák ezennel figyelmeztetnek, miszerint a házi fogyasztásra szánt borszükségletüket az 1892. XV. t.-cz.-re való hivatkozással f. évi szeptember hó 15-ig a fogyasztási adófelügyelőségnek bejelentésük.

Arad, 1903. évi augusztus hó 6.

Varjassy,
h. polgármester.

Veszek zálogcédelulákat.

DEUTSCH IZIDOR

órák és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota.

Arad legolcsóbb bevásárlási forrása

órák és ékszerekben.

Készpénzért a legmagasabb áron veszek vagy más új tárgyakra becserél mindenféle drágaköveket, arany-, ezüsttárgyakat, jó vagy tört állapotban.

TELEFON 438 1431

Veszek zálogcédelulákat.

Négy szobából

és mellékhelyiségek-
ből álló

emeleti lakást

Szent-László-utczában

november 1-től kiad 1801

Ludig István, ügyvéd.

525—1903. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a másodrendű törvényhatósági utak homokolási munkálatainak elvállalása iránt folyó évi augusztus hó 24-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 2000 korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1903. évi augusztus hó 17-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
aljegyző.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

28710—1903. F. IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák kalapok, ruha- és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adni:

állomáson f. évi július hó
Debreczen 22-én d. u. 2 óra
Arad 22-én d. u. 2 óra
Budapest, 1903. évi július hóban.
Az igazgatóság.

M. kir. államvasutak.

94176—1903. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az alólirt igazgatóság a magyar királyi államvasutak részére jövő 1904. évben szükséges lenolaj kenőcse szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező lenolajkenőcse szállítására vonatkozó

részletes módozatok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magy. királyi államvasutak igazgatósága anyag és leltárbeszerzési (A III.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 73. szám, II. emelet 40. ajtószám) ingyen megkaphatók.

A szabályszerűen kiállított egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1903. évi szeptember hó 11-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján oda küldendők és a boríték ezen külcimmal látando el.

„Ajánlat lenolaj kenőcse szállítására 94176—1903. A. III. sz. hoz.”

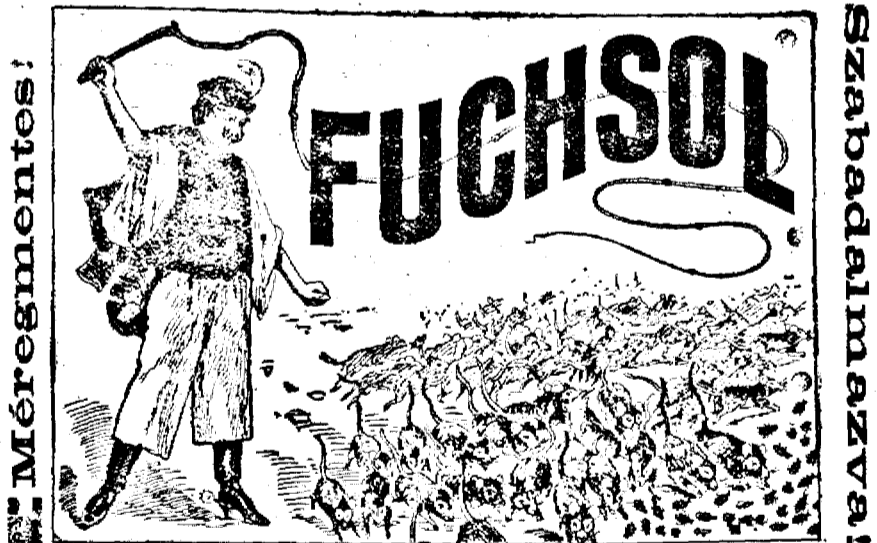
Bánatpénzül az ajánlott lenolajkenőcse egy évi értékének 5 százaléka készpénz vagy állami letétekre alkalmas érték papirokban legkésőbb 1903. évi szeptember hó 10-ikén déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Később beryújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és a részletes módozatok betartása mellett állítatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1903. évi aug. hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Cs. és kir. katonai hatóságok, kir. hatóságok fogházak fölött, kórházak, megyei hatóságok, városi hatóságok és községek, erdészeti hivatalok, zárdák, pékek, mészárosok, hentesek és magánosok kéretnek szives figyelmüket a nemrég feltalált méregmentes „Fuchsol-vegykészítményre” fordítani.

„FUCHSOL” kipuisztítja az összes rágóállatokat és pedig, patkányokat, házi- és mezei egereket, emberekre és házi állatokra való veszély nélkül.

„FUCHSOL” kipuisztítja az összes férgeket, ugymint poloskát, böhát, muszkát, molyt stb. a fajzattal együtt.

MINDEN állatnemnek egy külön szer. Megrendelhető vidéki városokban. gyógyszerészeknél és fűszerkereskedőknél.

Aradon kapható: Steinitzer N., Hegedüs Gyula, Braun N. A., Fejér Gyula, Vojtek és Weisz, Krausz Elemér és Társai, valamint Vojtek Kálmán uraknál. — Ahol nem kapható közvetlenül szállít:

„FUCHSOL” vegyi-laboratorium

Ujházy Árpád és Társai

1601

POZSONY, Vörösmarty-utca 7.

Magyar Törvényesen védve!

Magyar Törvényesen védve!